

התעשייה האווירית לישראל בע"מ

דו"ח קיימות 2019

***Where Courage
Meets Technology***

קיימות בתעשייה האווירית לישראל

"התעשייה האווירית לישראל מובילה בפיתוח, ייצור וייצוא מערכות מתקדמות, אזרחיות וצבאיות, בתחומי היבשה, הים, האוויר, החלל והסייבר. כחברה גדולה במשק הישראלי, פועלת התעשייה האווירית מתוך ראייה של צמיחה המתבטאת בהשקעות נרחבות, על מנת לבסס את איתנותה העסקית לצד ניהול סיכונים, פיתוח ועשייה בני קיימא בהיבטים סביבתיים-חברתיים, בדורנו אנו ולמען הדורות הבאים."

מתוך מדיניות הקיימות של התע"א

8.....	אסטרטגיה
26.....	יושרה ואתיקה
36.....	יצירת ערך
48.....	חדשנות
54.....	העסקה וקהילה
70.....	איכות הסביבה
86.....	GRI: אינדקס התוכן

דבר יו"ר הדירקטוריון

102-15 | 102-14

דו"ח זה נערך בהתאם לסטנדרטים של ה-GRI, ומבוקר בתהליך הבטחת מהימנות חיצונית בפעם הרביעית ברציפות. בנוסף, משום שאנו שואפים להנגיש את המידע למחזיקי העניין שלנו בעיתו, אנו מפרסמים דו"ח זה במלואו באנגלית ובעברית, ולראשונה, גם במקביל למועד פרסום הדיווח הכספי השנתי שלנו.

נכון למועד פרסום דו"ח זה, הקהילה העולמית נמצאת בעיצומה של תקופה סוערת וחסרת תקדים בעקבות התפשטות נגיף הקורונה. התעשייה האווירית לישראל התמודדה במשך כמעט שבעה עשורים עם אתגרים גדולים כקטנים, וגברה על כולם תוך שמירה על אמון הלקוחות, הבעלים, השותפים העסקיים והקהילות בהן אנו פועלים. גייסנו את מיטב המוחות היצירתיים שלנו על מנת לתמוך במאמצינו של ישראל בזמנים אלו. אנו מאמינים כי בעזרת הנחישות של עובדינו המסורים והמקצועיים, הרוח היזמית שלנו וניסיונו המצטבר, החברה תוכל להתמודד באופן נחרץ ובטוח עם אתגרי העתיד, ותמשיך להיות אבן-יסוד בחוסן של ידידיה ושותפיה של מדינתנו.

הראל לוקר,

יו"ר דירקטוריון של התעשייה האווירית לישראל

התרומה ארוכת-השנים שלנו לביטחון ישראל וכלכלתה, לצד עסקינו בשווקים הבינלאומיים, הציבו את התעשייה האווירית כחברה מובילה בתחום התעופה וההגנה. התוצאות הראויות שלנו בשנת 2019 משקפות את הביצועים הטובים של העסק, לאחר תחילת יישום האסטרטגיה העסקית החדשה של החברה לשנת 2030.

אנו ממשיכים לספק פתרונות ייחודיים בתעופה, בחלל, בסייבר, ביבשה ובים, תוך טיפוח סביבת עבודה מכילה ומעצימה, הקפדה על התנהלות אתית ושקופה מול מחזיקי העניין שלנו, ויצירת קווי ייצור ושרשרת אספקה מקיימים יותר.

השנה, כחלק מתוכנית הקיימות האסטרטגית שלנו לשנת 2023, ביצענו תהליך עדכון למטריצת המהותיות, שנעשה לאחרונה בשנת 2016. התהליך המורכב נעשה בשיתוף מחזיקי העניין הפנימיים והחיצוניים כאחד, והעניק לנו תובנות חשובות. תוצאות התהליך סייעו לאשר מחדש את סדרי העדיפויות של החברה בנושאי חברה, סביבה וממשל תאגידי, ולייצר בסיס עדכני ובר-קיימא לניהול ההזדמנויות והסיכונים העסקיים שלנו. נושאים מהותיים חדשים, כגון ניהול טאלנטים, הדגימו מגמות מתהוות של עולם התעסוקה העתידי. מאידך, נושאים כגון אתיקה עסקית, אחריות מוצר ותמיכה בלקוחות וחדשנות טכנולוגית, שמרו על דירוגם הגבוה, כנושאים שהיו תמיד בליבת הארגון שלנו. אנו נמשיך להרחיב את רב-השיח עם מחזיקי העניין שלנו על בסיס 19 הנושאים המהותיים, ולשקף את התקדמותנו בדו"חות השנתיים שלנו.

אנו ממשיכים לשתף פעולה עם יוזמות מובילות בתחום הקיימות, כדוגמת מדד מעלה הישראלי לאחריות תאגידית בעסקים ו-CDP. אנו ממשיכים לדווח על התקדמותנו בששת היעדים לפיתוח בר-קיימא של האו"ם (SDG) אשר נמצאו רלוונטיים לפעילותנו: חינוך איכותי (4), שוויון מגדרי (5), העסקה הוגנת וצמיחה כלכלית (8), תעשייה, חדשנות ותשתיות (9), צריכה וייצור אחראיים (12) ושינוי אקלים (13). אנו מוצאים ששיתופי פעולה אלה חשובים, ומעצימים את ההשפעה שלנו כחלק מהקהילה העסקית העולמית.

דבר המנכ"ל

102-15 | 102-14

חדשניים בעלי ערך משותף, ניהול ההשפעות הסביבתיות, שיפור תהליכי ההעסקה ותנאי העבודה, יישום נהלים לאחריות בשרשרת האספקה ומיקוד מחדש של יוזמות מעורבות בקהילה. אנו ממשיכים לשלב שיקולי קיימות ספציפיים בתהליכי קבלת ההחלטות שלנו, ניהול הסיכונים ומדדי הביצועים, ולדווח ציבורית לפי סטנדרטים בינלאומיים מקובלים. כחלק מהשקיפות, אנו משתפים גם את ההחמצות שלנו. עם זאת, אנו צופים כי ההשקעות המתמשכות שלנו יאפשרו לנו לעמוד ביעדי 2023 כמתוכנן. להלן כמה דגשים מהישגי השנה האחרונה:

- עלייה של 8% במספר המהנדסות שלנו;
- 636 ג'יה-וואט חשמל נחסכו מאז 2007;
- הפחתה דרמטית של 75% מפליטות התרכובות האורגניות הנדיפות שלנו, לאחר החלפה מוצלחת של חומר תהליכי בחלופה ידידותית לסביבה וחסכונית;
- פליטת גזי חממה ישירה (מכלול 1) הופחתה בשיעור של 9% בהשוואה לשנת 2017 לאחר ששילשנו את מספר כלי הרכב ההיברידיים והשלמנו את המעבר שלנו ל"אפס רכבי דיזל" בצי הרכב של התעשייה האווירית.

המחויבות שלנו לפעילות אחראית ובת קיימא היא חד-משמעית. אני גאה מאוד במומחיות, בכישורים ובהתמדה של אנשינו, אך מכיר בעובדה כי עלינו להמשיך ולהסתגל לתנאי שוק משתנים. המשבר העולמי הנוכחי של יורוס הקורונה מדגים כיצד, בעידן זה, בניית בסיס בר-קיימא של עובדים מועצמים ומיומנים, פתרונות חדשניים, שרשרות ערך שיתופיות וקהילות מעורבות היא אכן דרך הפעולה הבסיסית והראויה ביותר.

נמרוד שפר,

נשיא ומנכ"ל התעשייה האווירית לישראל

אני שמח להציג את דו"ח הקיימות השנתי החמישי ברציפות של התעשייה האווירית לישראל, המפרט את ביצועינו בנושאי סביבה, חברה, כלכלה וממשל תאגידי במהלך 2019, והתקדמותנו במימוש יעדי הקיימות האסטרטגיים. שנה זו היוותה אבן דרך עבור התעשייה האווירית, בה התחלנו ליישם את התכנית האסטרטגית העסקית החדשה לשנת 2030, ושינינו את האופן שבו אנו מייצרים ערך למחזיקי העניין שלנו - לקוחות, עובדים, ממשלת ישראל, שותפים, ספקים, הסביבה, וקהילות בהן אנו מעורבים.

אסטרטגיית 2030 כוללת פריצה לשווקים חדשים, שיפור מהותי של המודלים התפעוליים ויעילותם, התמקדות במנועי צמיחה, השקעה בהון האנושי המעולה שלנו, ושימור יכולות המו"פ והחדשנות הטכנולוגית שלנו כמובילים בתעשייה. שינוי זה דרש זמן הסתגלות מהיר ומאמץ קולקטיבי משמעותי של כל אנשי התעשייה האווירית, על מנת להמשיך לעמוד בכל ההתחייבויות שלנו, תוך כדי הפנמת תהליכים, אסטרטגיות וערכים חדשים כארגון. אנו חשים כי תהליך קבלת החלטות אחראי ושקוף הוא חיוני בעת שינוי כה רחב, ולכן יזמנו שיח עם עובדינו ומחזיקי עניין אחרים, כך שהציפיות, החששות ומגוון הדעות של המעורבים יישמעו ויבואו לידי ביטוי.

עם סיומה של השנה הראשונה במסע זה, ישנן סיבות רבות לגאווה. כלכלית, הצלחנו לשמור על יציבות העסק שלנו עם רווח נקי של 90 מיליון דולר, והישג שיא של מכירות, כאשר חצינו לראשונה את רף ה-4 מיליארד דולר. המשכנו לספק מוצרים ושירותים מעולים ואיכותיים, תוך אימוץ תוכניות חדשות של חדשנות אורגנית ופתוחה, המחזקות את תרבות החדשנות שלנו ומובילות לפתרונות טכנולוגיים פורצי-דרך לתעשיית התעופה וההגנה. הרכש המקומי הנומינלי שלנו עמד על 1.9 מיליארד דולר, ומדגיש את ההשפעה הכלכלית החיובית למשק, מעבר לתחומי הפעילות וההעסקה הישירה שלנו.

ביצועי הקיימות של התעשייה האווירית מהווים נדבך חשוב באסטרטגיה העסקית החדשה של החברה. מסיבה זו, אנו ממשיכים להשקיע בתכנית הקיימות האסטרטגית לשנת 2023 בכל הקשור לפיתוח מוצרים ושירותים

דוח בלתי תלוי להבטחת מהימנות מוגבלת בהיקפה (Limited assurance)

102-56

- בחינת הנושאים המהותיים בדוח לצורך ביצוע הבטחת מהימנות מוגבלת בהיקפה, בהתבסס על מקורות מידע ציבוריים, הכרות עם פעילות התעשייה האווירית ומידע השוואתי של ארגונים דומים.

- קיום ראיונות עם חברי ההנהלה על מנת להבין את התהליכים, אותם נקטה התעשייה האווירית, לקביעת הנושאים המהותיים עבור מחזיקי העניין.

- קיום ראיונות עם חברי ההנהלה להבנת הנושאים המפורטים.

- קיום ראיונות עם חברי ההנהלה הבכירה וגורמים רלוונטיים מתוך היחידה העסקית, האחראים על אסטרטגיית אחריות תאגידית, מדיניות בנושאים המפורטים ויישומם בפעילות חוצת ארגון.

- קיום ראיונות עם הגורמים הרלוונטיים מהיחידה העסקית, האחראיים לספק את המידע לדוח.

- קיום ביקורים באתרי התעשייה האווירית על בסיס ניתוח סיכונים, הכולל שקלול קריטריונים כמותיים ואיכותיים בנושאים המפורטים בדוח.

- קיום ביקורים ותקשורת עם המטה ואתרי התעשייה האווירית על בסיס ניתוח סיכונים, הכולל שקלול קריטריונים כמותיים ואיכותיים בנושאים המפורטים בדוח.

- השוואת המידע המוצג בדוח הקיימות בנושאים המפורטים, לאסמכתאות ממקורות רלוונטיים, וזאת על מנת לקבוע האם כל המידע הרלוונטי אכן נכלל בדוח.

- במקרה הצורך, קיום ראיונות בנושאי חישוב, חיבור ושיטות בהם השתמשו לאיסוף ודיווח הנושאים המפורטים בדוח.

- קריאת המידע המוצג בדוח על מנת לקבוע האם הוא תואם לידע הכללי והניסיון שלנו, המוכרים מביצועי האחריות התאגידית של קבוצות התעשייה האווירית.

הליך הבטחת מהימנות מוגבלת בהיקפה (Limited assurance) הינו פחות מהליכי הבטחת מהימנות בהיקף סביר (Reasonable assurance) והבטחת מהימנות מוחלטת (Absolute assurance). בהתאם לכך, הבטחת המהימנות המוגבלת הינה פחותה בהיקפה מזו של הבטחת מהימנות בהיקף סביר בהקשר לתהליך הערכת סיכונים,

דוח בלתי תלוי להבטחת מהימנות מוגבלת בהיקפה (Limited assurance) לקוראי/משתמשי דוח הקיימות לשנת 2019 של התעשייה האווירית לישראל בע"מ.

הקבוצה לאחריות תאגידית וקיימות של חברת הייעוץ Consulting BDO התבקשה על ידי הנהלת התעשייה האווירית לישראל לבצע הבטחת מהימנות מוגבלת בהיקפה (Limited assurance), בנוגע לנושאים המצוינים בטבלה בהמשך (להלן: "הנושאים המפורטים"), בנוגע למידע הנכלל בדוח הקיימות של התעשייה האווירית לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (להלן: "הדוח").

הנהלת התעשייה האווירית אחראית על א. עריכתו והצגתו של הדוח בהתאם לעקרונות ה-SRS (Sustainability Reporting Standards) (Core option, of the Global Reporting Initiative (GRI)), כפי שמופיעים בעמודים 88-99 לדוח, וכן כל המידע והטענות הנכללים בדוח ב. קביעת יעדי התעשייה האווירית בהתייחס להתפתחות הביצועים והדיווחים בתחום הקיימות, כולל זיהוי מחזיקי העניין והנושאים המהותיים לדיווח ג. מיסודן ותחזוקן של מערכות ניהול ביצועים ובקרה פנימית, אשר יהיו מקור מידע אמין שאינו מכיל הצגה מוטעית מהותית, בין אם בעקבות הונאה ובין אם בעקבות שגיאה.

באחריותנו לבצע הבטחת מהימנות מוגבלת בהיקפה ולהציג מסקנות בהתבסס על העבודה שבוצעה. ביצענו את ההתקשרות בהתאם לתקן הבינלאומי להתקשרויות לצרכי הבטחת מהימנות (ISAE 3000, Assurance Engagements other than Audits or Reviews of Historical Financial Information), אשר פותח על ידי המועצה הבינלאומית לתקני ביקורת והבטחת מהימנות (IASSB). תקן זה דורש מאתנו לעמוד בדרישות אתיות מקובלות, כולל דרישות אי-תלות וכן, שהעבודה תתוכנן ותמומש על מנת לבצע הבטחת מהימנות מוגבלת בהיקפה בהתייחס לכך שהנושאים שנבדקו בדוח אינם כוללים טעויות מהותיות.

הבטחת המהימנות המוגבלת, בהקשר למידע ולנתונים הנכללים בנושאים המפורטים בדוח הקיימות, מבוססת על ראיונות ובידורים, בעיקר מול הגורמים האחראים להכנת המידע המוצג בדוח, ויישומן של בדיקות אנליטיות ונהלי איסוף ראיות בהתאם לצורך. נהלים אלה כללו את הפעולות הבאות:

הכולל הבנת הבקרה הפנימית, ותהליך איסוף המידע כתגובה לסיכונים המוערכים.

אנו מאמינים כי התהליך ואיסוף המידע שביצענו הינם מספקים והולמים לשמש כבסיס למסקנות שהצגנו.

סיכום

בהתבסס על הליך הבטחת מהימנות מוגבלת בהיקפה (Limited assurance) והמידע שנאסף במהלכו, המתואר בדוח זה, לא הובא דבר לתשומת ליבנו המעיד על כך שהנושאים המפורטים בטבלה בהמשך, בדוח הקיימות של התעשייה האווירית לשנת 2019, אינם מוצגים, בכל היבטים המהותיים, באופן נאות, בהתאם לעקרונות ה-GRI-SRS ולקריטריוני הדיווח של התעשייה האווירית לישראל.

תהליך הבטחת המהימנות המוגבלת בהיקפה נערך עבור התעשייה האווירית בלבד, וזאת בהתאם לתנאי ההתקשרות ביננו לבין התעשייה האווירית לישראל. עבודתנו בוצעה על מנת שנוכל לבצע הבטחת מהימנות מוגבלת בהיקפה עבור התעשייה האווירית לישראל על הנושאים המפורטים אותם התבקשנו לבחון עבור הבטחת המהימנות המוגבלת בהיקפה ולא לאף מטרה או הקשר אחר. איננו מקבלים או נוטלים על עצמנו אחריות כלפי כל גורם אחר מלבד התעשייה האווירית לישראל בנוגע להליך הבטחת המהימנות המוגבלת בהיקפה או המסקנות שהגענו אליהן.

זיו האפט

פירמת ראיית חשבון מוסמכת

תל אביב, ישראל

30 במרץ, 2020

עמודים

נושא

14-17	תהליך עדכון המהותיות בשנת 2019
18-20	מחזיקי העניין
22	יעדי הקיימות 2019-2023
28-31	ממשל תאגידי
34	אתיקה
42	ביצועים פיננסיים
45	רכש מקומי
62, 57-59	גיוון תעסוקתי ¹
60-61	הכשרה ופיתוח עובדים
64-65	בטיחות וגהות תעסוקתית ²
74-78	אנרגיה ³
79	שטח בנוי
79-81	פליטות גזי חממה ושינוי אקלים
82-83	פסולת ושפכים
83	צריכה וחיסכון במים ⁴
84-85	פליטות לאוויר

¹ מידע בנוגע לאחוז העסקה ישירה של עובדי קבלן לא נכלל בביקורת זו.

² מידע בנוגע לתאונות עובדי קבלן לא נכלל בביקורת זו.

³ מידע בנוגע למספר כלי הרכב היברידיים לא נכלל בביקורת זו.

⁴ בשל מגבלות בזמינות מידע, לא התקבל כל המידע הנדרש משני אתרים לטובת הביקורת החיצונית המוגבלת בהיקפה. עם זאת, חשוב לציין כי למידע שאינו כלול אין השפעה מהותית על הדיווח.

אסטרטגיה

החזון שלנו

התעשייה האווירית תעמוד בחוד החנית של הטכנולוגיה העולמית כדי להבטיח את עתיד עובדיה, שותפיה ומדינת ישראל. התעשייה האווירית תוביל את עולם הביטחון, התעופה והחלל אל גבול הדימיון באמצעות הון אנושי יוצא דופן, טכנולוגיה מתקדמת ועוצמה עסקית גלובלית.

הערכים שלנו

102-16

מצוינות אנושית

עובדות ועובדי התעשייה האווירית - מקצוענים, יצירתיים, חדשניים והטובים בתחומם - הם הנכס המרכזי והיקר ביותר של החברה; יושרה, אמינות ואחריות אישית הן נר לרגליהם.

מצוינות עסקית

כשחקן בינלאומי מרכזי, התעשייה האווירית תקדם בנחרצות את מעמדה כחברה עולמית, צומחת ורווחית, המובילה בתחומי פעילותה; החברה תציב את הלקוח במרכז, תיזום ותפתח עבורו מערכות ופתרונות מתוך שותפות ושירותיות.

מצוינות טכנולוגית

כחברת הבטחון, התעופה והחלל מהגדולות והחדשניות בעולם, התעשייה האווירית תמשיך להמציא ולפתח את הטכנולוגיות פורצות-הדרך והמתקדמות ביותר.

ביטחון ישראל

התעשייה האווירית תפעל ללא פשרות כדי להמשיך מורשת מפוארת של מצוינות וחדשנות טכנולוגית למען בטחון ישראל; היא שותפה חיונית לשמירה על חירותם וביטחונם של אזרחי ישראל, ולצמיחת כלכלת המדינה.

אחריות

התעשייה האווירית מחויבת לעובדיה, לשותפיה ולקהילה, ומקפידה על הסטנדרטים הגבוהים ביותר בתחומי אחריות חברתית ותאגידית, לרבות קבלת האחר, קיימות וסביבה.

הארגון שלנו

102-1 | 102-3 | 102-4 | 102-5 | 102-6 | 102-7 | 102-45

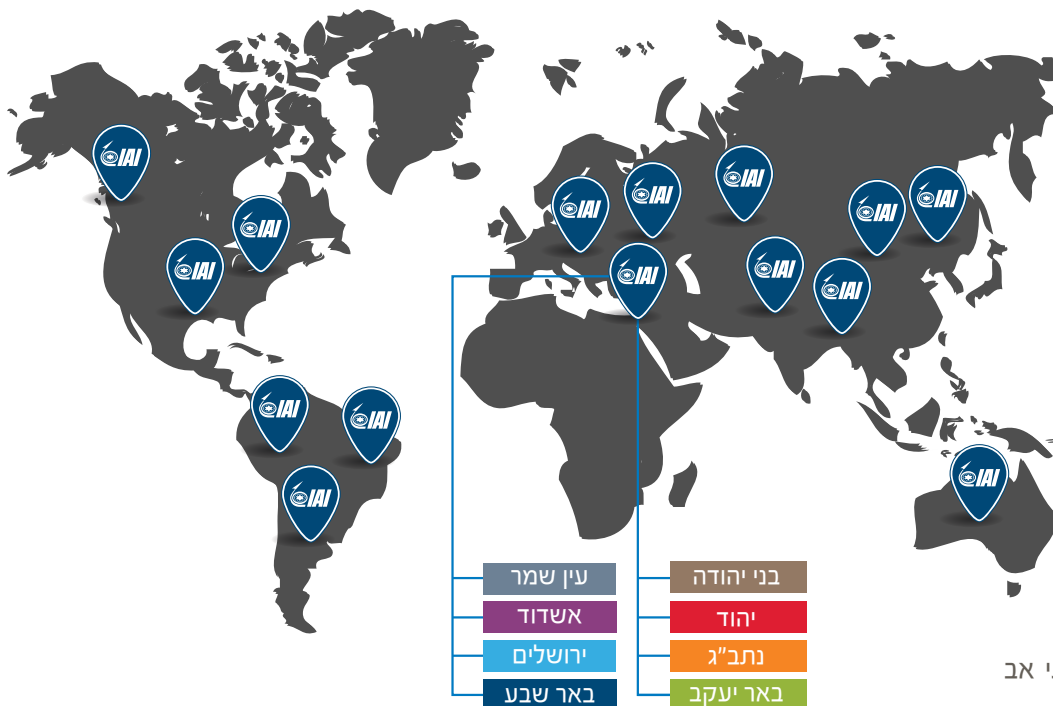
התעשייה האווירית לישראל (IAI) היא חברת תעופה, חלל והגנה, וחברת המו"פ הגדולה בישראל, המספקת טכנולוגיות ומערכות חדישות ביותר בכל התחומים: ים, אוויר, יבשה, חלל וסייבר, לשווקים צבאיים ומסחריים.

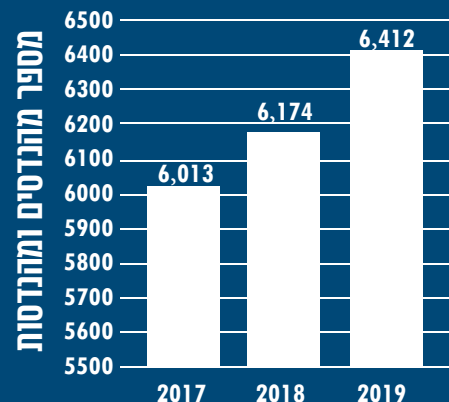
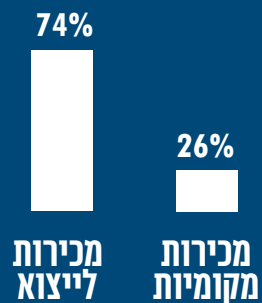
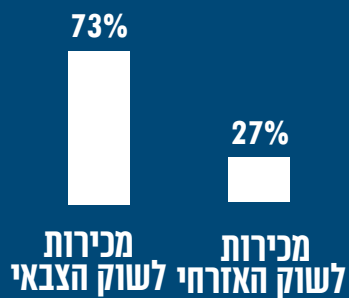
אנו מפתחים ומספקים פתרונות ושירותים מקיפים ללקוחות ברחבי העולם במשך כמעט שבעה עשורים, ומאפשרים להם לעמוד ביעדי הביטחון והמסחר הייחודיים שלהם.

החברה הוקמה בלוד בשנת 1953 כ"חברת בדק מטוסים בע"מ", והפכה ל"תעשייה האווירית לישראל בע"מ" בשנת 1966. בשנת 2007 שונה שם החברה באנגלית ל-Israel Aerospace Industries.

מטה התעשייה האווירית ממוקם בשדה התעופה בן גוריון, לוד, מפקח על שמונה אתרים מבצעיים ברחבי ישראל ומעסיק 14,922 עובדים. התעשייה האווירית לישראל היא המעסיקה הגדולה ביותר של המהנדסים בישראל, 20.5% מהם נשים, כאשר מו"פ מהווה כרבע מהתקציב השנתי של החברה.

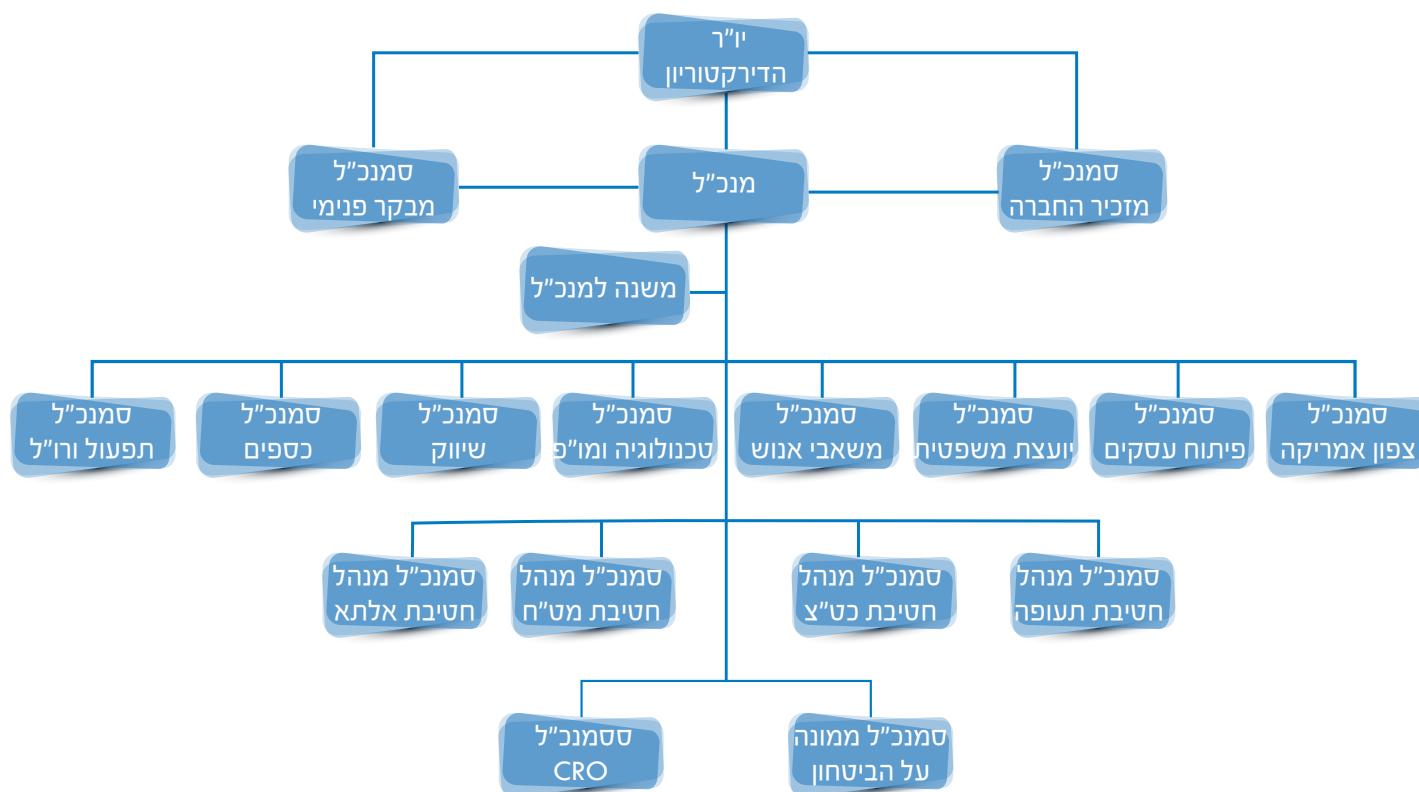
התעשייה האווירית לישראל מקיימת מעל 50,000 בתי אב בפריסה ארצית, בכל מעגלי התעסוקה.

102-10 | 102-6

ב-1 לינואר 2019, החלה התעשייה האווירית לפעול במבנה ארגוני חדש. במהלך השינוי אוחדו חטיבת כלי טיס אזרחיים, חטיבת הנדסה ופיתוח ופעילויות נוספות לחטיבה חדשה – חטיבת התעופה. שינויים נוספים בוצעו במטה, ובכלל זה מיזוג פעילות התפעול עם רכש ולוגיסטיקה תחת ארגון הסמנכ"ל לתפעול. בנוסף, בוצע שינוי ארגוני במינהלת קיימות ואיכות הסביבה, הפועל כעת כמינהל קיימות ואחריות תאגידית במטה החברה.

ניהול קיימות בתעשייה האווירית לישראל

102-11 | 102-26 | 102-29 | 102-32 | 102-33 | 102-34 | 102-44 | 102-46 | 102-47 | הבטחת מהימנות מוגבלת בהיקפה

מהותיות

במהלך 2019 ביצעה החברה תהליך עדכון של מטריצת המהותיות שלה, אשר בוצע בפעם הראשונה בשנת 2016. תוצאות התהליך אפשרו לנו להגדיר מחדש את תוכן הדו"ח בהלימה לדרישות דיווח קיימות בתקני ה-GRI, ולמקד מחדש את גישתנו לניהול קיימות ומדיניות החברה בנושאים אלו, כמו גם מסגרת רב-השיח עם מחזיקי העניין שלנו.

תהליך העדכון המעמיק שימש גם כבסיס לדיוק תכנית החומש האסטרטגית לקיימות 2019-2023 ותכניות העבודה השנתיות, על ידי סינון נושאי הליבה הסביבתיים, החברתיים והאתיים שעבורם יש לתעשייה האווירית ההשפעה הגדולה ביותר, מנקודת מבט פנימית וחיצונית.

בהערכה שבוצעה השנה, יזמנו מעורבות פעילה של מחזיקי העניין שלנו (ראו עמוד 20). לצד שיתוף פנימי על ידי סקר עובדים, בוצעה בחינת מסמכים ונהלים פנימיים, ונאספו פרספקטיבות מחברות עמיתות בסקטור התעופה וההגנה, תקנים בינלאומיים ויוזמות כגון יעדי האו"ם לפיתוח מקיים 2030, סקרי מדיה ועוד. תובנות חדשות צוינו על ידי עובדינו, ביחס לדעתם על הנושאים המהותיים. זאת ועוד,

ניהול הקיימות בתעשייה האווירית הינו חוצה-ארגון וכולל את כל החטיבות, המפעלים, תהליכי המו"פ והייצור ומפעלי הבת. התכנית מנוהלת בסדר היררכי, כאשר בראש עומדת ועדת הקיימות של הדירקטוריון, המנחה את ועדת ההיגוי לקיימות של ההנהלה הבכירה בראשות הסמנכ"ל לתפעול. ועדת ההיגוי, בתורה, מפקחת על מינהל קיימות ואחריות תאגידית. ועדת הקיימות של הדירקטוריון אחראית, בין היתר, על אישור דוחות הקיימות של החברה. באמצעות סמכויות אלו, אנו יוצרים תכניות עבודה בנות-מדידה ומעקב, ובכך מכוונים את העשייה האסטרטגית של החברה בנושאי הקיימות המהותיים לה.

תכנית הקיימות של התע"א היא נגזרת ישירה של מדיניות הקיימות, המכתיבה את המיקוד עבור ההנהלה הבכירה, את הפעילות האסטרטגית של מינהל קיימות ואחריות תאגידית, ואת היעדים והמטרות של היחידות הארגוניות הקשורים לנושאי הקיימות (כדוגמת משאבי אנוש, כספים, רכש ולוגיסטיקה, שירותים תעשייתיים ועוד).

עיקרון הזהירות המונעת

מינהל קיימות ואחריות תאגידית מבצע מעקב ובחינה שוטפים אחר מכלול הסיכונים בנושאים המהותיים מול פעילותה העסקית של החברה, ומוביל תהליכי שיפור ומוכנות מול מנהלי החטיבות והמפעלים, ומסייע למינוף הזדמנויות לערך משותף. סיכוני קיימות מהותיים נכללים במערך ניהול הסיכונים של החברה (ראו עמוד 32) ומדווחים באופן שוטף לוועדת ההיגוי לקיימות של ההנהלה הבכירה, ובמקרים רלוונטיים, לוועדת הקיימות של הדירקטוריון, על מנת להבטיח מענה ראוי בעתו.

קישור לאתר הקיימות של התע"א
<https://www.iai.co.il/about/sustainability>

ראיונות בוצעו עם מחזיקי עניין חיצוניים כגון רשויות ממשלתיות, אשר העמיקו את הבנתנו לגבי ציפיות להתנהלות החברה בנושאים אלו. הנושאים המהותיים דורגו על בסיס גורמים פנימיים וחיצוניים, ואושרו לאחר תיקוף, על ידי ועדת ההיגוי הבכירה לקיימות. תהליך זה מבטיח כי אנו ממשיכים לפעול בכיוון הנכון, ולשתף את מחזיקי העניין שלנו בנושאים קיימים ומתהווים.

תהליך עדכון מטריצת המהותיות

102-46 | 102-47 | הבטחת מהימנות מוגבלת בהיקפה

הגדרת תהליך עדכון המהותיות: תכולה ומטרות

קביעת מטרות ואבני דרך לתהליך העדכון, ומיפוי משתתפים, מקורות ומשאבים

זיהוי נושאים מהותיים קיימים ומתעוררים

יצירת רשימת נושאים מהותיים פוטנציאליים בהסתמך על מקורות פנימיים וחיצוניים לארגון

אימות הנושאים המהותיים

אימות רשימת נושאים מהותיים סופית לדירוג בתהליך פנימי

דירוג הנושאים המהותיים

ביצוע דירוג הנושאים המהותיים על ידי מחזיקי עניין פנימיים וחיצוניים לארגון

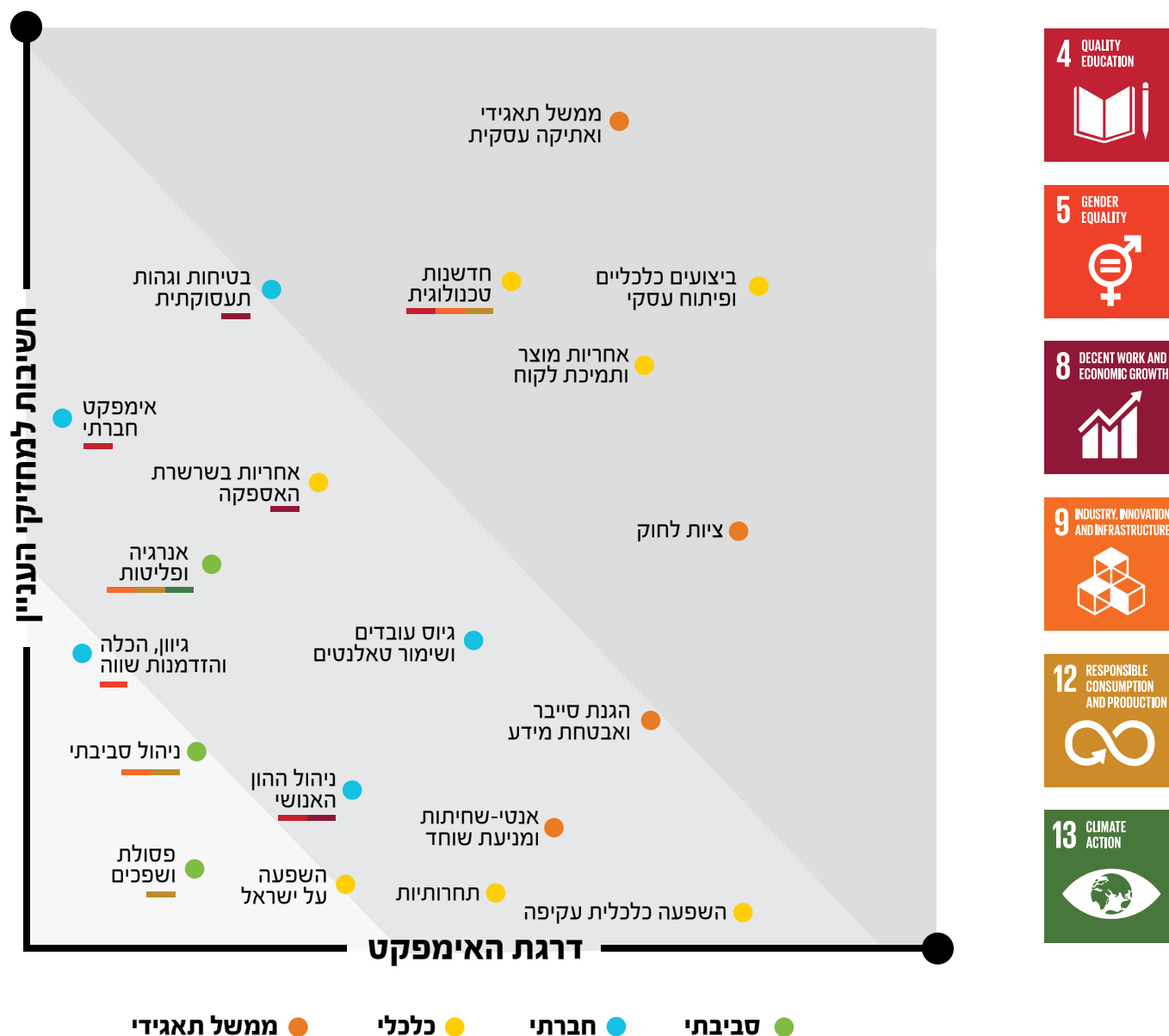
אישור הנהלה

ביצוע אימות סטטיסטי לתוצאות הדירוג והצגת מטריצת המהותיות המעודכנת להנהלה ולדירקטוריון

איסוף משוב ממחזיקי העניין

פרסום מטריצת המהותיות המעודכנת כבסיס להמשך רב-שיח עם מחזיקי העניין הפנימיים והחיצוניים

אלו הנושאים המהותיים ביותר אשר זוהו במהלך תהליך עדכון המהותיות. כל הנושאים הללו כלולים ומנוהלים במסגרת תכנית החומש האסטרטגית לקיימות 2023 של החברה.

מחזיקי העניין של התעשייה האווירית לישראל

102-40 | 102-42 | 102-43 | 102-44 | הבטחת מהימנות מוגבלת בהיקפה

אנו מכירים בעובדה כי מערכות יחסים חזקות ומועילות עם מחזיקי העניין הפנימיים והחיצוניים שלנו מסייעות לנו לבסס אמון מתמשך ומשמשות הזדמנות פנטסטית ללמידה, שיתוף ושיפור במידת האפשר. אנו נדרשים לפיתוח שיטות מגוונות ושונות לשיח ומעורבות מול כל אחד ממחזיקי העניין, בהתבסס על האופי הספציפי של הקשר, הנושאים המהותיים בליבת השיח ויעילות הכלים והמתודולוגיות הזמינים למהלך התקשורת.

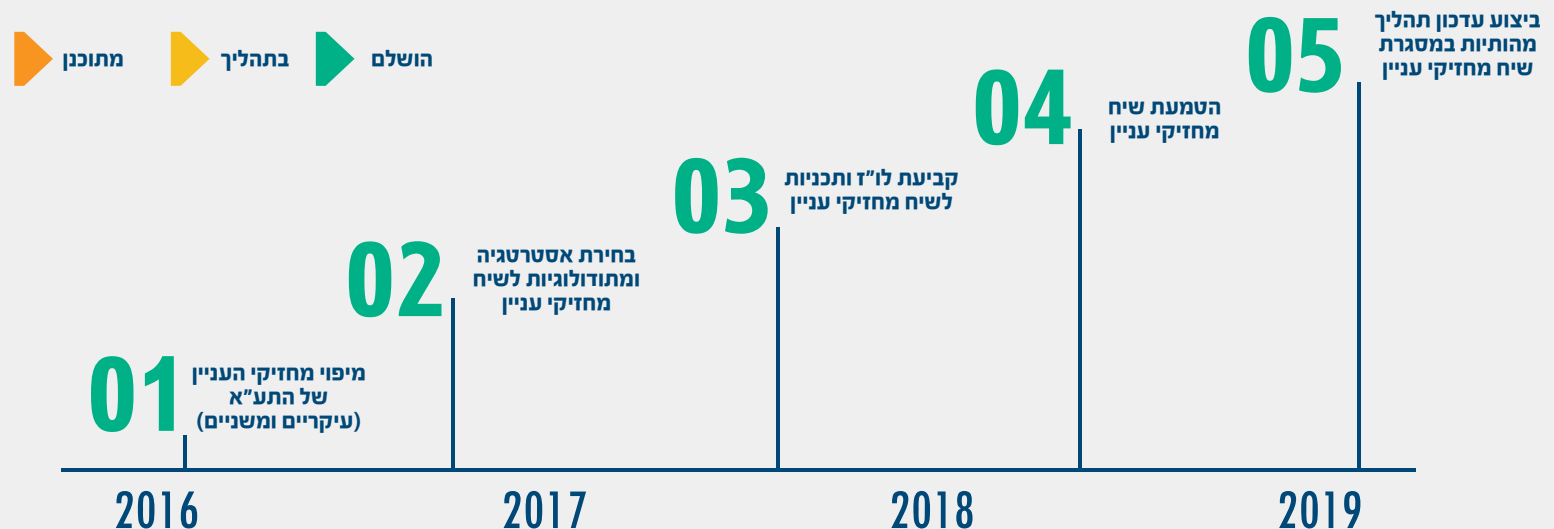
מחזיקי העניין	פנימי/חיצוני	נושאים מהותיים לשיח	אמצעי השיח (קיימים ותחת פיתוח)
מדינת ישראל (בעלים)	חיצוני	כל הנושאים המהותיים (ראו עמוד 17)	דוחות שנתיים; פגישות
רשויות רגולטוריות (כולל ציות סביבתי וחברתי)	חיצוני	ממשל תאגידי ואתיקה עסקית; ציות לחוק; אנרגיה ופליטות; ניהול סביבתי; פסולת ושפכים; גיוון, הכלה והזדמנות שווה; ניהול ההון האנושי; בטיחות וגיהות תעסוקתית; הגנת סייבר ואבטחת מידע; תחרותיות	דוחות שנתיים; פגישות; סמינרים וימי עיון משותפים; ביקורים וביקורות באתרי החברה; פורומים מקצועיים
עובדים, משפחות העובדים, גמלאים	פנימי	כל הנושאים המהותיים (ראו עמוד 17)	אתר אינטרנט פנימי; אתר אינטרנט חיצוני; אפליקציית מובייל #weareIAI; רשתות חברתיות; פורומים והתכנסויות; אירועי חברה; סקרים; שולחנות עגולים
חברי הדירקטוריון והנהלה בכירה	פנימי	כל הנושאים המהותיים (ראו עמוד 17)	סקרי הנהלה; הדרכות מקצועיות; ועדות היגוי; סקרים; שולחנות עגולים
לקוחות	חיצוני	ממשל תאגידי ואתיקה עסקית; אחריות מוצר ותמיכת לקוח; חדשנות טכנולוגית; ציות לחוק; ביצועים כלכליים ופיתוח עסקי; אנרגיה ופליטות; ניהול סביבתי; אחריות בשרשרת האספקה; הגנת סייבר ואבטחת מידע; תחרותיות	דוחות שנתיים; תערוכות וכנסים טכניים; ביקורים וביקורות באתרי החברה; סקרים; פגישות; סמינרים וימי עיון משותפים; רשתות חברתיות; אתר אינטרנט חיצוני
ספקים וקבלנים	חיצוני	אחריות בשרשרת האספקה; מניעת שוחד ואנטי-שחיתות; הגנת סייבר ואבטחת מידע	אתר אינטרנט חיצוני; פגישות; סמינרים וימי עיון משותפים; ביקורות אתר; הדרכות ספקים; כנסי ספקים; סקרים

מחזיקי העניין	פנימי/חיצוני	נושאים מהותיים לשיח	אמצעי השיח (קיימים ותחת פיתוח)
קהילות סמוכות-גדר	חיצוני	השפעה על מדינת ישראל; אימפקט חברתי; אנרגיה ופליטות; ניהול סביבתי; פסולת ושפכים; השפעה כלכלית עקיפה	אתר אינטרנט חיצוני; שותפויות; יוזמות התנדבות מקומיות; פגישות; שולחנות עגולים; סקרים; רשתות חברתיות
שותפויות מקומיות ובינלאומיות ואיגודים מקצועיים	חיצוני	חדשנות טכנולוגית; ניהול סביבתי; אימפקט חברתי; ציות לחוק; הגנת סייבר ואבטחת מידע	שותפויות; פורומים וועדות מקצועיות וטכניות; כנסים וימי עיון משותפים; אתר אינטרנט חיצוני
אקדמיה	חיצוני	חדשנות טכנולוגית; השפעה על מדינת ישראל	שותפויות; כנסים טכניים; התמחויות אקדמיות ותארים מתקדמים; פרויקטי פיתוח משותפים
ארגונים אזרחיים	חיצוני	ניהול סיכונים בר קיימא; השפעה על מדינת ישראל; חינוך טכנולוגי; ניהול שרשרת אספקה מקיימת; מניעת שוחד ואנטי-שחיתות; ניהול משאבי טבע; אנרגיה ופליטות; פסולת ושפכים	סקרים; פגישות; כנסים וימי עיון משותפים; רשתות חברתיות; אתר אינטרנט חיצוני; סקרים; שולחנות עגולים
הדורות הבאים	פנימי/חיצוני	השפעה על מדינת ישראל; חדשנות טכנולוגית	פורומים לאומיים לתכנון ארוך-טווח; פרויקט מהנדסות העתיד
תקשורת ומדיה	חיצוני	כל הנושאים המהותיים (ראו עמוד 17)	הודעות לעיתונות; דוחות שנתיים; אתר אינטרנט חיצוני; רשתות חברתיות; ביקורים באתרי החברה

תהליך רב-שיח מחזיקי עניין

102-42 | 102-43 | הבטחת מהימנות מוגבלת בהיקפה

בשנת 2019 השלמנו את השלב החמישי בתהליך רב-שיח מחזיקי העניין, עם עדכון מטריצת המהותיות שלנו (ראו עמודים 16-17), בהתבסס על מפת הדרכים 2016-2019. במהלך 2020, אנו מתכוונים ליצור מודל רב-שיח מחזיקי עניין על בסיס אחת מהקבוצות העסקיות שלנו, על מנת להעצים את האפקטיביות של מעורבות מחזיקי העניין שלנו ולהניח את היסודות להמשך ההתקדמות בשנים הבאות.

שותפויות אסטרטגיות ביוזמות לקיימות

102-13 | 102-12

עבודה, כגון דיווח חומרים מסוכנים לאורך שרשרת האספקה, יישום ISO 14001 ו-EMS, ופיתוח קווים מנחים לדיווח גזי חממה (GHG) ייחודיים לסקטור.

CDP: שינוי אקלים

מלכ"ר בינלאומי האוסף מידע מחברות, משקיעים, ערים ומדינות בנושאי שינוי אקלים, שימושי מים וייעור, באמצעות מנגנון דיווח מפורט. התעשייה האווירית מדווחת על בסיס שנתי למנגנון שינוי האקלים של ה-CDP, החל משנת 2017.

התעשייה האווירית לישראל חברה ושותפה פעילה במגוון פורומים, אגודות ויוזמות שונות, ברמה המקומית והבינלאומית, אשר מקדמות שיתופי פעולה וידע בדיווח ל-19 הנושאים המהותיים.

בישראל

כמעסיק הממשלתי הגדול בישראל, אנו נוטלים חלק, ובמקרים מסוימים מובילים מאמצים חשובים לקידום בפרויקטים סביבתיים וחברתיים. עם שותפינו נמנים **התאחדות התעשיינים בישראל** (קבוצת סביבה מקצועית); **מכון התקנים לישראל**; **האיגוד הישראלי להנדסת מערכות** (אילט"ם לשעבר); **המכון הישראלי לאנרגיה ולסביבה**; איגוד סביבה וקיימות **בלשכת המהנדסים, האדריכלים והאקדמאים במקצועות הטכנולוגיים בישראל**; הפורום לאחריות תאגידית ברשות **החברות הממשלתיות**; הפורום לאחריות תאגידית של **לשכת המסחר ישראל-אמריקה**; הפורום הכלכלי-חברתי של **נשיאות המגזר העסקי**; מערך הדיווח הוולונטרי לגזי חממה של **המשרד להגנת הסביבה**; **ארגון מעלה**, ארגון הגג לחברות בישראל, הפועל לקידום נושאים של אחריות תאגידית בעסקים ומייסד מדד מעלה בבורסה לניירות ערך.

International Aerospace Environmental Group (IAEG)

איגוד מסחרי בינלאומי אשר נוסד בידי חברות התעופה וההגנה הגדולות בעולם, ומתמקד בציות לדרישות רגולטוריות עתידיות בנושאי איכות הסביבה. האיגוד מקדם מאמצים משותפים להפיכת שרשרת הערך של סקטור התעופה וההגנה למקיימת יותר, להפחתת סיכונים אפשריים ולהפיכת מוצרי החברות לידידותיים יותר לסביבה. כמשתתפת ישראלית יחידה באיגוד זה, התעשייה האווירית פעילה במגוון קבוצות

התכנית האסטרטגית לקיימות 2019-2023

הבטחת מהימנות מוגבלת בהיקפה

ב-2019, החלה החברה ביישום תכנית החומש האסטרטגית לקיימות 2019-2023, אשר גובשה בהתייחס למספר רב של מקורות בתהליך מתודולוגי, על מנת להבטיח כי המיקוד העסקי נמצא בהלימה להתפתחויות של יוזמות מקומיות ובינלאומיות בנושאי הקיימות. להלן פירוט ההתקדמות בחמשת היעדים האסטרטגיים העליונים בתכנית זו, אשר הוגדרו למעקב של ועדת הקיימות של הדירקטוריון וועדת ההיגוי לקיימות של ההנהלה הבכירה:

קטגוריה	חזון 2023 (מדדים ופעולות לדוגמה)	% התקדמות במהלך 2019 (100% ב-2023)	מידע נוסף (עמודים)
איכות הסביבה	• 10% חיסכון בחשמל באופן חוצה-ארגון	• 20%	74-77
	• פיתוח משק חשמל ארגוני משולב אנרגיה מתחדשת	• 20%	
עובדים וקהילה	100% מהספקים האסטרטגיים המנוהלים עברו הערכה לביצועי קיימות	• 10%	43-44
	35% מסה"כ קליטת עובדים חדשים הן נשים (במקצועות ליבה טכנולוגיים)	• 90%	62
	35% מסה"כ קליטת עובדים חדשים הן נשים (בכל המקצועות)	• 70%	
	5% עליה שנתית בקליטות אוכלוסיות מגוונות	• 100%	62
	• הסמכה לכל המפעלים לתקן ISO 45001 (מערכת ניהול בטיחות)	• 90%	64-65
	• 10% הפחתה שנתית בקצב תאונות בטיחות	• 0%	

BERESHEET

תמיכה ביעדי האו"ם לפיתוח בר-קיימא 2030

מידע נוסף בעמודים 60-61, 68-69	בשנת 1963 ייסדה התעשייה האווירית לישראל בית ספר מקצועי, על מנת לממש חזון חינוכי – לאפשר לנוער לסיים את חוק לימודיהם עם תעודה ומקצוע מעשי ונדרש. בית הספר הוא חלק מרשת אורט, המשלב לימודים קונבנציונליים עם תכנית שבועית של העסקה מעשית, ומספר בוגריו עד כה מגיע לכ-4,000. ההכשרה הבית-ספרית מבוססת על שלוש התמחויות: מכונאות מטוסים, מערכות אלקטרוניקה וחשמל וכטב"מ. בנוסף, המעורבות החברתית של התע"א מתמקדת בחינוך טכנולוגי ובהפיכת לימודי STEM לנגישים ומרגשים עבור ילדים ונוער.	להבטיח חינוך איכותי כוללני ולקדם הזדמנויות למידה לכולם לכל החיים.	
מידע נוסף בעמודים 31, 58-59, 62	התעשייה האווירית מקדמת סביבת עבודה מגוונת ומכילה, ותעסוקה שווה הזדמנויות. תכנית קידום הנשים שלנו נבנתה על מנת להגדיל את אחוז הנשים ביחס לכלל אוכלוסיית העובדים והעובדות, במקצועות הליבה (מומחיות טכנולוגיות) ובמכלול התפקידים הקיימים. בנוסף, תכניות מעורבות חברתית כדוגמת "מהנדסות העתיד", מתמקדות בהעצמת נערות ובעידודן לבחור במסלולי אקדמיה טכנולוגיים ומדעיים.	השגת שוויון בין המינים והעצמת כל הנשים והנערות.	
מידע נוסף בעמודים 44, 56-57, 60-61, 64-66	עובדי ועובדות התעשייה האווירית הם לב הארגון שלנו, הפועלים מעל ומעבר על מנת ליצור ערך עסקי באמצעות הישגים ומוצרים חדשניים. כאחד מהמעסיקים הגדולים במשק הישראלי, אנו שואפים לספק הזדמנויות תעסוקה ארוכות-טווח ויציבות, לצד יצירת סביבת עבודה אתית, בטיחותית ומעצימה. אנו משקיעים רבות בפיתוח המקצועי של עובדינו ומקדמים גיוון והכלה תעסוקתיים, עם תמורה כספית שווה למשרות בעלות ערך זהה.	לקדם צמיחה כלכלית מתמשכת, מקיפה ובת קיימא.	

בשנת 2015 השיקה מליאת האו"ם 17 יעדי פיתוח בר-קיימא (sustainable development goals), במטרה להפוך את הקיימות לאג'נדה עולמית מאחדת עד 2030. כחלק מתהליך תכנון תכנית החומש האסטרטגית לקיימות של התעשייה האווירית עד 2023, מופו שישה יעדים רלוונטיים ומהותיים לפעילות העסקית של החברה, ותורמתנו לכל אחד מיעדים אלו תימדד מעתה על בסיס שנתי.

מידע נוסף בעמודים 50-52, 72-78	התעשייה האווירית מתחזקת ומשדרגת את הנכסים והתשתיות שברשותה, ומבטיחה כי כל אתריה התפעוליים עומדים בדרישות תקינה מחמירות של איכות (ISO 9001:2015, AS9100, CMMI), ניהול סביבתי (ISO 14001:2018) ואבטחת מידע (ISO 27001, ISO/IEC 27032). החברה מובילה משמעותית בהגשה ורישום של פטנטים ומציעה מגוון פתרונות חדשניים בכל הזירות: חלל, אוויר, ים, יבשה וסייבר.	בניית תשתיות חסינות, קידום תיעוש מכליל ובר קיימא וטיפול חדשנות	
מידע נוסף בעמודים 52-53, 72-73, 82-85	התעשייה האווירית משקיעה בצמצום טביעת הרגל הסביבתית של תהליכי הייצור שלה, לצד מו"פ סביבתי (Clean Sky 2, התפלת מים ועוד). אנו פועלים להטמעת תכנית ע"ב עקרונית "פיתוח ועיצוב מקיים", ולהגדיל נגישות בזמן-אמת לביצועי הקיימות של החברה על מנת לתמוך בתהליכי שיפור מתמיד וקבלת החלטות תפעוליות.	הבטחת ייצור וצריכה אחראיים	
מידע נוסף בעמודים 52-53, 79-81	החברה מכירה בחשיבות הפעילות בנושא שינוי האקלים ובהשפעותיו הגלובליות. התעשייה האווירית מנהלת תכנית בקרת-פחמן חוצת ארגון, המתמקדת בהפחתת פליטות גזי חממה ומזהמים אחרים, תוך הגדלת יכולות המעקב והדיווח (CDP climate, מערך הדיווח הוולונטרי לגזי חממה של המשרד להגנת הסביבה) ושותפה פעילה ביוזמות חשובות בנושא בסקטור התעופה וההגנה (Clean sky, IAEG). התעשייה האווירית אף מקדמת מוצרים חדשניים בתחום, כדוגמת ננו-לווין ונוס לחקר אקלים והטקסיבוס.	נקיטת צעדים משמעותיים ופעולה למלחמה בשינוי האקלים ובהשלכותיו.	

יושרה ואתיקה

ממשל תאגידי

102-18 | 102-22 | 103-1 | 103-2 | 103-3 | הבטחת מהימנות מוגבלת בהיקפה

נושא מהותי

מבנה הממשל התאגידי בתעשייה האווירית לישראל

התעשייה האווירית הינה חברה פרטית בבעלות מלאה של מדינת ישראל, דהיינו חברה ממשלתית כהגדרתה בחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה – 1975 (להלן "חוק החברות הממשלתיות"). בשנת 2007 גייסה החברה לראשונה אג"ח מהציבור ולכן הינה תאגיד מדווח. חוק החברות הממשלתיות קובע הוראות שונות וכללי ממשל תאגידי החלים על החברה כחברה ממשלתית, וביניהן הוראות בדבר הרכב הדירקטוריון ועבודתו, סמכויותיו, תנאי הכשירות של הדירקטורים ואופן מינויים, גמול הדירקטורים, וכללים להבטחת נכונות הדוחות הכספיים ודוח הדירקטוריון. הוראות זהות ונוספות לנושא ממשל תאגידי מופיעות בחוק החברות, תשנ"ט – 1999 (להלן "חוק החברות") והוראות אלו חלות על החברה בכפוף להוראות חוק החברות הממשלתיות. ההתייחסות לכך נכללת בתשקיף שפורסם ביום 29 בדצמבר 2011 (מסמך מס' 01-2011-379344).

גם הוראות תקנון החברה, המתייחסות בין היתר לכללי הממשל התאגידי בחברה, חלות על החברה, בכפוף להוראות חוק החברות הממשלתיות וחוק החברות, שאין ניתנות להתנאה. מקום בו הוראה בתקנון החברה היא בסתירה להוראת חוק קוגנטית, תגברנה הוראות הדין החל. בשל היותה תאגיד מדווח, החברה כפופה גם להוראות חוק ניירות ערך, התשכ"ח – 1968. התעשייה האווירית מיישמת עקרונות ממשל תאגידי בהתאם למעמדה כחברה גלובלית, הפעילה בסקטור התעופה וההגנה הבינלאומי.

הגורם הרגולטורי שאליו כפוף התעשייה האווירית הוא רשות החברות הממשלתיות (להלן "הרשות"). החברה מנהלת תקשורת שוטפת עם רשות החברות הממשלתיות, בין היתר באמצעות נציג הרשות, שנוכח בישיבות הדירקטוריון של החברה.

מזכירות החברה

מזכיר החברה של התעשייה האווירית אחראי לתקשורת שוטפת ולתיאום בין הדירקטוריון להנהלת החברה. בין היתר מופקד מזכיר החברה על ניהול, תיאום ותיעוד של ישיבות הדירקטוריון, ועל האוריינטציה, ההדרכה והממשקים של דירקטורים חדשים. מזכיר החברה אחראי גם לתקשורת בין החברה לרשות החברות הממשלתיות וכן לדיווח לרשות לניירות ערך.

המבקר הפנימי

המבקר הפנימי של התעשייה האווירית מנהל את יחידת הביקורת הפנימית בהתאם לחוק הישראלי. המבקר הפנימי מדווח לדירקטוריון ולוועדת הביקורת שלו.

אישור מועמדות הדירקטורים ואימות כישוריהם מתבצע על ידי הוועדה לבחינת מינויים כמפורט בחוק החברות הממשלתיות.

ניהול תכנית אכיפה פנימית בהלימה לחוק ניירות הערך

החברה מקיימת תכנית אכיפה פנימית בהתאם לחוק ניירות הערך, על מנת לנהל סיכוני חשיפה אפשריים הנוגעים להפרות פוטנציאליות ביחס לפעילות החברה, לסביבתה העסקית, למבנה הארגוני ולמסגרת המשפטית שלה. הדירקטוריון מינה את היועצת המשפטית של החברה כאחראית על אכיפה פנימית של נושאים אלה בחברה.

מועצת מנהלי החברה וועדותיה

הדירקטוריון אחראי על התווית מדיניות החברה ומפקחת על פעילותה הניהולית. הנהלת החברה ממונה על יישום מדיניות זו בפועל ועל הדיווח למועצה.

בשנת 2019 פעלו הוועדות הבאות של הדירקטוריון: (1) ועדת הדיווחים הכספיים; (2) ועדת הביקורת; (3) ועדת התגמול; (4) ועדת השקעות ופיתוח עסקי; (5) ועדת קיימות, ממשל תאגידי ואוכלוסיות מגוונות; (6) ועדת ניהול סיכונים.

ועדת הקיימות של החברה הוקמה בשנת 2012 (כיום ועדת קיימות, ממשל תאגידי ואוכלוסיות מגוונות). תחומי האחריות של הוועדה ביחס לקיימות וממשל תאגידי הינם: אחריות תאגידית; ממשל תאגידי; פיתוח בר-קיימא; אכיפה פנימית של חוקי ניירות הערך.

חברי הדירקטוריון בתעשייה האווירית ממונים על ידי שר הביטחון ושר האוצר בהתייעצות עם הוועדה לבחינת מינויים של רשות החברות הממשלתיות. דירקטורים מועמדים בחברות ממשלתיות נבחרים מתוך מאגר שהוקם כחלק מפרויקט "נבחרת הדירקטורים" משנת 2017.

2019	2018	2017	
20	18	17	מספר ישיבות מליאה של הדירקטוריון
38	45	45	מספר ישיבות של וועדות הדירקטוריון
4	4	4	מספר ישיבות של ועדת הקיימות של הדירקטוריון*

* מתוך סה"כ ישיבות של וועדות הדירקטוריון

הבטחת מהימנות מוגבלת בהיקפה

מגבלות ופיקוח על התנהלות החברה

לעניין המגבלות והפיקוח על החברה - ראו סעיף 23 בפרק הרביעי לדו"ח הכספי השנתי של החברה (בעברית) לשנת 2019, עמ' 108-112.

תגמול בכירים

לתעשייה האווירית קיימת מדיניות ברורה בנושא תגמול מנהלים בכירים בחברה, המבוססת על:

- מדיניות צמיחת החברה בטווח הארוך;
- הטבות על בסיס מדיניות ניהול הסיכונים;
- גודל החברה ואופייה;
- רכיבים הנוגעים לתפקיד ספציפי ולתרומתו/תרומתה לעמידה ביעדים ארוכי הטווח של החברה.

פעילויות הדירקטוריון

בשנת 2019 קיים הדירקטוריון של התעשייה האווירית 58 ישיבות.

אישור דוחות החברה על ידי הדירקטוריון

הדירקטוריון מופקד על השליטה הכוללת בחברה ועל אישור הדו"חות הכספיים שלה. החברה הקימה ועדה ייעודית של הדירקטוריון, לבחינת דו"חות כספיים והשקעות (להלן - הוועדה), בהתאם לתקנות החברות (הוראות ותנאים להליך אישור הדו"חות הכספיים) - 2010 ("תקנות אישור דו"חות כספיים). הוועדה דנה בדוחות הכספיים של החברה לצד התפתחויות בפעילות העסקית שלה, וממליצה בפני מליאת הדירקטוריון המלצות נאותות בדבר הדוחות כספיים כאמור. הדירקטוריון דן בהמלצות הוועדה, ובסופו של דבר בוחר אם לקבל ולאשר את הדו"חות הכספיים של החברה, או לבקש מידע נוסף, הערות ו/או תיקונים טרם מתן האישור.

הרכב הדירקטוריון

405-1 | הבטחת מהימנות מוגבלת בהיקפה

מומחיות חשבונאית ופיננסית

בהתאם לסעיף 92 (א) (12) לחוק החברות, הדירקטוריון קבע בישיבתו מיום 27 במאי 2015, כי המספר המינימלי של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית הנדרש על ידי החברה הוא אחד (1).

דירקטורים בלתי תלויים

על פי סעיפים 219 ג ו-239 לחוק החברות, לפחות שני דירקטורים חיצוניים נדרשים לכהן בחברה. חברי הדירקטוריון חותמים על הצהרת אי-ניגוד עניינים, ומתחייבים להימנע מניגודי עניינים בין פעילותם בחברה לבין פעילותם בתחומים אחרים.

גיוון הדירקטוריון

שלוש מתוך תשעת חברי הדירקטוריון שלנו בשנת 2019 היו נשים. גיוון חברי הדירקטוריון מושג בתיאום עם נציגי הרשויות הרלוונטיות.

2019	2018	2017	
3	6	5	מספר דירקטורים בדירקטוריון
6	4	3	מספר דירקטורים בדירקטוריון
3	2	4	מספר דירקטורים בלתי-תלויים בדירקטוריון
1	1	0	מספר דירקטורים בני מיעוטים בדירקטוריון*
3	4	4	מספר דירקטורים בועדת הקיימות של הדירקטוריון

* מהעדה הדרוזית.

וסביבה. ההנהלה מינתה את המשנה למנכ"ל כאחראי ראשי לניהול סיכונים, המדווח ישירות בנוגע לזיהוי סיכונים ועל תוכניות הפחתת סיכון למנכ"ל החברה ולוועדת הסיכונים של הדירקטוריון. יתרה מזאת, תכניות הביקורת הפנימית השנתית של התעשייה האווירית לוקחות בחשבון את תעדוף הסיכונים ברחבי החברה.

הסיכונים שזוהו שימשו בתהליך הכנת התכנית האסטרטגית לקיימות לשנת 2023, המשמשת כבסיס לתכניות העבודה השנתיות של מינהל קיימות ואחריות תאגידית בתעשייה האווירית, ומפוקחת על ידי ועדת ההיגוי לקיימות של ההנהלה הבכירה.

ניהול סיכונים בפרויקטים

מנגנון ייעודי לניהול סיכונים נקבע גם במסגרת מתודולוגית ניהול הפרויקטים של התעשייה האווירית, כדי להבטיח תהליכי זיהוי והפחתה של מכלול הסיכונים, לרבות סיכונים סביבתיים. האחריות הישירה לניהול סיכונים בפרויקטים שלנו מוטלת על מנהלי הפרויקטים. בשלב הערכת הפרויקט ממונה מנהל סיכונים שתפקידו למפות, לעקוב ולעדכן את רשימת הסיכונים, כולל סיווגיהם (בהתבסס על חומרה וסבירות). צוותים ייעודיים מוקמים כדי להפחית את הסיכונים שזוהו ונציג ייעודי מטעם החברה ממונה לפקח על תוצאות המאמצים הללו. זיהוי הסיכונים וסיווגם נמשך לאורך כל תקופת הפרויקט ומתועד בכלי מקוון הזמין באתר האינטרנט-נט הפנימי של התעשייה האווירית.

ניהול סיכונים בר-קיימא

על פי חוזר רשות החברות הממשלתיות מיום 11 ביוני 2009, חברה ממשלתית נדרשת לקיים תהליך מסודר של ניהול סיכונים ולבסס מנגנוני בקרה. במסגרת זו, מוטל על הדירקטוריון לקבוע מדיניות לניהול סיכונים ולפקח על יישומה. התעשייה האווירית הטמיעה תהליכים אלה, ומעדכנת אותם מעת לעת.

בשנת 2019, התעשייה האווירית ביצעה הערכה מחדש של רשימת סיכוני המפתח של החברה, אשר נקבעו בשנת 2018. זאת במסגרת תהליך נרחב של ניהול סיכונים תאגידי (ERM). התהליך התבסס על המתודולוגיה לבקרה פנימית של ארגון COSO, ומביא בחשבון את חזון החברה, יעדיה האסטרטגיים וערכיה. התהליך עלה בקנה אחד עם הוראות רשות החברות הממשלתיות, והנהלת החברה השתלבה באופן מעמיק בתהליך, שעליו פיקח הדירקטוריון. בנוסף, התייחס התהליך לסביבה הרגולטורית המשתנה, ולמדריך הישראלי לפיתוח בר-קיימא של החברות הממשלתיות - 2013.

יתרה מזאת, על מנת להדגיש את החשיבות שהנהלת התעשייה האווירית מייחסת לניהול סיכונים, יושמה גישה חדשה בשנת 2019; גישה זו התאפיינה ביצירת קשר הדוק בין מתודולוגיית ניהול הסיכונים לאסטרטגיה הארגונית של החברה. לשם כך מונתה ראש מינהל סיכונים ואסטרטגיה תאגידית לניהול שני הנושאים המשמעותיים הללו ולשמירת התיאום ביניהם.

במהלך שנת 2019 תועדפו 26 סוגי סיכון שונים, כולל סיכוני ממשל תאגידי

ניהול משברים והמשכיות עסקית

התעשייה האווירית הטמיעה הנחיות, תהליכים ונהלים ברורים על מנת להבטיח רציפות לפעילויותיה במקרה של אירועי קיצון פוטנציאליים, בלתי צפויים וחמורים כגון רעידות אדמה, מתקפות סייבר, טרור או שריפות. על ידי הגדרת נהלי תגובה יעילים במהלך אירוע, הפעלת צוותים מיומנים לתגובת חירום והפעלת אסטרטגיות שיקום ומתודולוגיות לניהול משברים בעת הצורך, מבטיחה התעשייה האווירית את הישרדותם ותפקודם המתמשך של תהליכים קריטיים ומרכזיים שלה - במשאבי אנוש, שרשרת האספקה, מתקני ייצור ותמיכה, נוכחות אנשי מפתח ארגוניים, ניהול חומרי גלם ומלאים, והמשכיות תהליכי פיתוח טכנולוגי, תקשורת, מידע, תיעוד ואבטחה.

הגנת סייבר ואבטחת מידע

נושא מהותי

חטיבת מערכות המידע והמחשוב של התעשייה האווירית, ממך, הייתה אחת מהתעשיות הביטחוניות הראשונות בישראל שהוסמכה על ידי מכון התקנים הישראלי לתקן ISO / IEC 27032 בשנת 2016. האישור האמור הוענק בעקבות הדגמת יכולות חזית הקידמה של מרכז הגנת הסייבר והתהליכים של התעשייה האווירית, כולל מתודולוגיה תפעולית ייחודית, יכולות זיהוי פלילי מתקדמות בתחום הסייבר, יכולות משופרות של ניטור סייבר וקבלת סטטוס בזמן אמת, וכן שילוב יעיל של ISO 27032 ו-ISO 27001 (תקנים לאבטחת סייבר).

פעילויות הסייבר של ממך מספקות מידע מקצה לקצה וכיסוי אבטחת סייבר לתשתיות המחשוב והרשת של התעשייה האווירית, ובכלל זה, מרכז מתקדם לאבטחת סייבר המנטר איומים ומגיב עליהם ומאפשר חקר איומי סייבר מורכבים. ממך עומדת בקו החזית עם התקנים הבינלאומיים המתקדמים ביותר בכל הקשור לתוכניות תגובת סייבר, נוהל תפעול אבטחת סייבר ויכולות פורנזיות בתחום זה.

אתיקה עסקית

102-16 | 103-1 | 103-2 | 103-3 | 205-2 | הבטחת מהימנות מוגבלת בהיקפה

נושא מהותי

הקוד האתי

התעשייה האווירית מחויבת ליצירת סביבת עבודה המבוססת על יחסי אמון ותקשורת פתוחה, התומכת בעובדים ועובדות המבקשים לדווח על הפרות אתיות. הקוד האתי של החברה מגלם את מכלול העקרונות המנחים להתנהלות הוגנת ומקובלת. הקוד כולל את הנושאים הבאים: שיווק ומכירות, איכות, קיימות, איכות הסביבה, בטיחות וגיהות תעסוקתית, העסקה ויחסי עבודה, לקוחות, שותפים, ספקים ובעלים, ניגודי עניינים וטובות הנאה, הגנה על נכסים, פרטיות, אבטחת מידע וסודיות וציות לתכנית ה-OECD.

התעשייה האווירית מצפה ממנהליה ועובדיה בכל הדרגים לפעול על בסיס הקוד האתי באופן שוטף. ציפייה זו מתקשרת באמצעות תהליכי הדרכה, נהלי חברה, הוראות עבודה ופיקוח. הקוד האתי וחומרי ההדרכה זמינים ברשת האינטרנט-נט הפנימית. החברה מעודדת הצפה של התלבטויות אתיות מול נציגי משאבי אנוש המפעליים או המנהלים הישירים, במיוחד במקרים אשר אין להם מובהקות על פי הקוד האתי או החוק. במהלך 2020, אנו מתכננים לערוך ולהרחיב את תכנית האתיקה העסקית, כאחד מהתהליכים האסטרטגיים של החברה.

הדרכות אתיקה לעובדים

כל עובדי ועובדות החברה מודרכים וחותרים על מחויבות לקוד האתי בעת קליטתם לארגון. הדרכת ריענון נערכת פעם בשנתיים לכל העובדים, וכוללת מגוון נושאים מתוך הקוד, תוך הדגמת דילמות אתיות אשר התרחשו בתעשייה האווירית בעבר. **ב-2019 השלימו כ-92%**

מהעובדים והעובדות את הדרכת הריענון הדו-שנתית.

טענות להתנהלות לא אתית (2017)

בשנת 2017, נפתחה חקירה של משטרת ישראל מול התעשייה האווירית על בסיס חשדות כנגד מספר עובדים בחברה (בכללם נושא משרה בכירה) שעיקרם פעולות בלתי חוקיות לכאורה. החברה ממשיכה להעריך כי לחקירה לא תהיה השפעה מהותית על פעילותה ועסקיה.

אכיפה פנימית, אנטי-שחיתות ומניעת שוחד

נושא מהותי

התעשייה האווירית מנהלת את פעילותה העסקית תוך שמירה בלתי מתפשרת על דרישות החוק של מדינת ישראל ושל המדינות הרלוונטיות לעסקיה ומחויבת לשמירה על הגינות, יושרה, אמינות ומקצועיות. כחלק מפעילותה, מיישמת החברה תכנית אנטי-שחיתות ומניעת שוחד של עובדי ציבור זרים המתעדכנת באופן שוטף. בראש התכנית עומד קצין ציות אשר ממונה באישור דירקטוריון החברה ומדווח למנכ"ל.

התוכנית המקיפה בחברה בנושא מניעת מתן שוחד משקפת את דבקוה של מדינת ישראל באמנת ה-OECD במאבק בשוחד של גורמי ציבור זרים בעסקאות בינלאומיות, ואת ערכיה של התעשייה האווירית (ראו עמ' 11), והיא נבחנת ומתעדכנת תקופתית.

הכשרת עובדים המנהלים יחסים בינלאומיים מטעם התעשייה האווירית

כ-800 עובדים מודרכים מדי שנה במאבק בשחיתות באמצעות לומדה וכ-500 עובדים נוספים מודרכים פרונטלית בנושא. כל המודרכים הינם מנהלים המקיימים מערכות יחסים עם לקוחות זרים בנושאי שיווק, חוזים, כספים ועוד.

איסור תרומות כספיות

התעשייה האווירית לישראל מנועה כחברה ממשלתית, על פי סעיף 17 בחוק החברות הממשלתיות – 1975, ממתן תרומות כספיות בכל הנסיבות, פומביות או אחרות.

התעשייה האווירית קבעה נוהל פנימי בכדי להבטיח עמידה בדרישה זו, וכל המנהלים הבכירים נדרשים לבחון ולאשר את הנוהל על בסיס שנתי.

מספר מקרים מדווחים לקו החם של התע"א	2017	2018	2019
הקוד האתי, יושרה ומשמעת	16	15*	9

* המידע עודכן עבור שנת 2018, בשל שינוי הסיווג של אחת מהפניות.

קישור לקוד האתי

<https://www.iai.co.il/about/code-of-ethics>

קישור לתכנית למניעת שוחד

<https://www.iai.co.il/about/compliance>

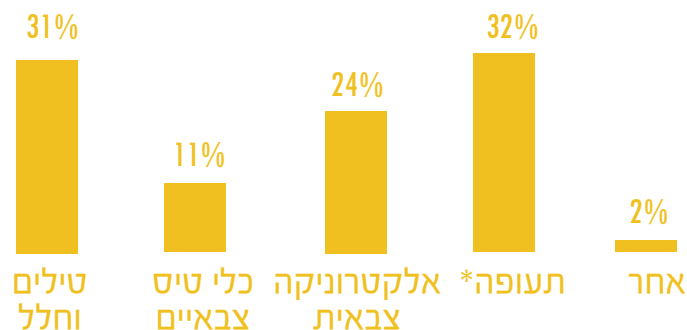

יצירת ערך

פיתוח עסקי

102-6 | 102-7 | 103-1 | 103-2 | 103-3 | 201-1

בשנת 2019 החלה התעשייה האווירית ביישום אסטרטגיית צמיחה הכוללת יוזמות ופעולות שונות התומכות במיצוב החברה בשווקים קיימים, ומאפשרות צמיחה בנתח השוק בראייה עתידית.

הכנסות לפי תחומי פעילות, 2019

* כולל פעילות כלי טיס אזרחיים ותחזוקת מטוסים שדווחו עד 2018 בנפרד.

נושא מהותי

מטרת ארגון הפיתוח העסקי בתעשייה האווירית הינה לזהות ולפתח תחומים עסקיים ושוקים חדשים, אשר בהם תוכל החברה להשיג יתרון יחסי. בנוסף, הארגון אחראי על אסטרטגיית צמיחה הממקסמת את התחרותיות של החברה ומיצובה כמובילה משמעותית בתחומי הליבה שלה.

הכלים המרכזיים בתהליכי הפיתוח העסקי הם: גיבוש מיזמים משותפים (Joint venture); יצירת ערך מוסף באמצעות סינרגיות עסקיות; רכישת טכנולוגיות לפיתוח מתמשך; תמיכה עסקית לתכניות חדשניות; איזרוח טכנולוגיות צבאיות; הקמת חללי עבודה טכנולוגיים (HUB) וגיוס כספים מקרנות הון סיכון.

התעשייה האווירית דורגה **במקום ה-44 מתוך 100 חברות** במדד הבינלאומי של Defense news לדרוג חברות בסקטור התעופה וההגנה לשנת 2019.

תחרותיות

נושא מהותי

מרבית השווקים בהם פועלת התעשייה האווירית מאופיינים בתחרות עזה, הן מצד חברות מקומיות והן מצד חברות בינלאומיות. מקומית, חלה מגמה של הידוק בדרישות החוזה של לקוחות ורשויות כאחד. ברחבי העולם, ניכרת תחרות גוברת כנגד חברות לוקאליות, בשל, אך לא רק, מיזוג בין ארגונים בינלאומיים גדולים, וממשלות המעדיפות קבלנים מתעשיית ההגנה מבית, המלווים בדרך כלל בגיבוי על ידי חוקים ותקנות מחייבים באותן מדינות.

מוצרים ושירותים

102-6 | 102-2

צבאי

אוויר

התעשייה האווירית מתמחה במגוון פתרונות ושירותים להגנה אווירית, באספקת כלי טייס למשימות מיוחדות, כלי טייס בלתי מאוישים, מערכות חימוש מונחות, מערכות הגנה מטילים, שדרוגים לכלי טייס בעלי כנף קבועה ומסוקים, ופתרונות מתקדמים ל-C4I, ISTAR ומערכות ניווט.

ים

עם התמחות רבת שנים בים, התעשייה האווירית לישראל מספקת מערכות ימיות משולבות, ספינות תקיפה והגנה מאוישות ובלתי מאוישות, מערכות תקיפה, ומערכות הגנה נגד מטוסים וטילים. בנוסף, אנו מספקים גם מערכות סיור ומעקב ימי בעזרת מערך כלי הטייס הבלתי מאוישים שלנו.

יבשה

ממרכזי שליטה, בקרה ותקשורת מתקדמים, דרך מערכות כינון ונווט ועד למערכות תומכות לחימה הכוללות טילים מונחים ופלטפורמות רובוטיות, התעשייה האווירית לישראל מספקת את מגוון הפתרונות החדשניים ביותר ללוחמת יבשה בשדה הקרב המודרני.

חלל

התעשייה האווירית לישראל, ביתה של תעשיית החלל הישראלית, מהווה נקודה יחידה למענה כולל (one stop shop) בכל הנוגע

ללוחיינים חסכוניים מסדר גודל קטן ובינוני. לרשותנו עומדות 40 שנות ניסיון בטכנולוגיות חלל. התעשייה האווירית לישראל מתמקדת במערכות חלל לביטחון לאומי, מדע ומחקר ויישומים מסחריים. אלו כוללים: לוחייני תצפית נושאי מטענים מסוגים שונים (EO ו-SAR), לוחייני מדע ומחקר, לרבות רכב ירח ונגו-לוחיינים, לוחייני תקשורת, פלטפורמות חלל, תחנות בקרה קרקעיות, מרכזי משימה ויישומים והיצע מלא של תת-מערכות חלל. בנוסף, אנו מציעים גם את טיל השיגור שביט המאפשר שיגור לוחיינים מגודל בינוני למסלולי הקפה נמוכים (LEO).

לתעשייה האווירית יכולות עצמיות מוכחות לניהול מחזור חיים מלא של פרויקט חלל – החל בדרישות להגדרת משימה, עבור דרך תכנון, ייצור אינטגרציה ובדיקות וכלה בשיגור ובהצבה במסלול ההקפה.

קישור למוצרים ושירותים צבאיים
<https://www.iai.co.il/defense>

אזרחי

תעופה

קבוצת התעופה של התעשייה האווירית לישראל מעורבת בכל ההיבטים של תעשיית התעופה, החל בתכנון ובפיתוח, עבור דרך הנדסה וייצור של מבנים תעופתיים ומטוסים שלמים, וכלה בבדיקות ובאישורים. במרכז ייצור המטוסים של התעשייה האווירית לישראל מתבצעים התכנון, הייצור והאינטגרציה של מטוסי מנהלים מגודל בינוני כגון Gulfstream G150, G200 ו-G280. התעשייה האווירית לישראל מייצרת מטוסים אלה מאפס, החל מעיבוד חומרי גלם למבנה תעופתי ולחלקי מטוס – גוף, זנב וכני נסע. במקביל, מספקת התעשייה האווירית מגוון רחב של מבנים תעופתיים מתקדמים לפלטפורמות שונות. בקווי הייצור שלנו מיוצרים מכלולים של חומרים מרוכבים, חומרים מרוכבי מתכת ועיבודי מתכת עבור המוצרים התעופתיים המובילים בעולם, ממטוסי הנוסעים Boeing 787 עד ה-Lockheed Martin F-35. בנוסף, קבוצת התעופה של התעשייה האווירית לישראל מעניקה שירותי תחזוקה מקיפים ואיכותיים לכלי טיס, מנועים ורכיבים, תחת קורת גג אחת. שירותים אלה כוללים תחזוקה כבדה, שינויים ושיפורים, שדרוגי מטוסים אזרחיים וצבאיים, וכן את השירות המוביל בעולם, עם למעלה מ-45 ניסיון, להסבת מטוסי נוסעים למטוסי מטען.

יישומים כלליים

התעשייה האווירית מציעה מגוון מוצרים מסחריים אחרים מפיתוחה, דוגמת SeeFar, מערכת סיוע חדשנית לנהגי רכבות, המספקת לנהג

גילוי מכשולים על המסילה בזמן אמת והתראה מוקדמת, ופתרון מסחרי מקיף של כטב"ם (כלי טיס בלתי מאויש) לשימושי חקלאות מדייקת, נפט וגז, וליישומי תגובה ראשונית במצבי חירום.

סייבר וביטחון לאומי

סייבר

סייבר הוא תחום אסטרטגי עבור התעשייה האווירית. היחידה העסקית בתחום הסייבר של אלתא היא מרכז המצוינות של התעשייה האווירית לפתרונות סייבר המתמודדים עם אתגרים ברמה לאומית העומדים לפתחן של מדינות, תשתיות קריטיות, יחידות אכיפת החוק וכוחות הביטחון. היחידה פיתחה פתרונות ייחודיים להגנה, שמירה, פיקוח, חיזוי, זיהוי, מודיעין ונגישות במרחב הסייבר. הפתרונות כוללים מרכזי התרעת סייבר מוקדמת ברמה הלאומית, אבטחת סייבר למערכות קריטיות למשימה, אבטחת סייבר לתעופה ולימאות, מודיעין סייבר, מערכת חיפוש והצלה סולרית ופתרונות הגנת סייבר קריטיים.

בנוסף, מובילה התעשייה האווירית את מאגד חברות הסייבר הישראלי (IC3), המציע פתרונות מקצה לקצה למרכזי הסייבר הלאומיים; ומאגד סייבר לחברות התעופה הישראליות (IAC3) המתמקד בפתרונות אבטחת סייבר למרחב העסקי של התעופה המסחרית. שתי השותפויות הוקמו בחסות תכנית ייעודית במשרד הכלכלה והתעשייה הישראלי.

ביטחון לאומי

עם מגוון רחב של פתרונות תפעוליים מותאמים, התעשייה האווירית מאפשרת לאתר, למקם ולמקד איומים לציבור במהירות ובאופן מדויק, 24 שעות ביממה, כולל בתנאי מזג אוויר גרוע ותנאי ראות ירודים.

קישור למוצרים ושירותים אזרחיים
<https://www.iai.co.il/commercial>

קישור למוצרים ושירותים בתחום סייבר וביטחון לאומי
<https://www.iai.co.il/cyber-hls>

ביצועים כלכליים

102-5 | 102-7 | 103-1 | 103-2 | 103-3 | 201-1 | 201-4 | הבטחת מהימנות מוגבלת בהיקפה

נושא מהותי

התעשייה האווירית לישראל הינה "חברה בבעלות ממשלתית מלאה", וממשלת ישראל מחזיקה ב-100% ממניותיה, כמצוין בחוק החברות הממשלתיות - 1975. איגרות החוב של החברה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב החל ממאי 2007, בעוד שמניות החברה אינן רשומות למסחר. הדירקטוריון של החברה מפקח על ביצוע מדיניותו על ידי הנהלת החברה – מנכ"ל החברה וסגניו.

הדיווחים הכספיים של החברה נעשים בהלימה לדרישות תקן הדיווח הכספי הבינלאומי IFRS, ועומדות בדרישות החוק לניירות ערך הישראלי, וחוק החברות הממשלתיות-1975.

ב-31 בדצמבר 2019, החזיקה התעשייה האווירית בצבר הזמנות של 13.4 מיליארד דולר המייצגים 3.35 שנות פעילות.

הון החברה הסתכם ב-922 מיליון דולר וחוב החברה עמד על 4,893 מיליון דולר.

הרכיב הכלכלי	2019 (מיליון \$)	2018 (מיליון \$)	2017 (מיליון \$)
נטו מכירות	4,108	3,682	3,520
הכנסות מס	0	0	0
סה"כ הערך הכלכלי שנוצר (הכנסה):	4,108	3,682	3,520
עלויות תפעול (כולל משכורות והטבות)	3,987	3,670	3,399
הוצאות כלכליות	12	49	29
הוצאות מס	23	15	8
דיבידנדים	10	0	5
סה"כ הערך הכלכלי שחולק:	4,032	3,734	3,441
סה"כ הערך הכלכלי*	76	-52	79
הרווח הנקי	90	-44	81
תמיכה ממשלתית: מענק מו"פ של המדען הראשי במשרד הכלכלה	10	6	5

* מחושב כסה"כ הערך שנוצר פחות הערך שחולק.

קישור לדוחות הכספיים של החברה
<https://www.iai.co.il/iai-publishes-its-annual-financial-statements-2019>

אחריות בשרשרת האספקה

102-9 | 103-1 | 103-2 | 103-3

נושא מהותי

לתעשיית התעופה וההגנה יש בסיס ספקים מורכב ודינאמי ביותר, הדורש ניהול אפקטיבי של עלויות, ביצועי איכות ועמידה במועדי אספקה. הזרימה המתמדת של חומרים, מידע וכסף מאפשרת הזדמנויות רבות לחשיבה מקיימת. היצרנים הגדולים ממלאים תפקיד קריטי בקביעת רף הציפיות ובהובלת הספקים וקבלני המשנה לנהוג באנושיות, ליישם ערכים כלכליים, ולהשיג מצוינות סביבתית.

התעשייה האווירית היא שחקן ייחודי בשרשרת האספקה, מכיוון שהיא משמשת כיצרנית ראשית עבור חלק ממוצריה, וכספקית עבור יצרניות מוצרים אחרים. ללא קשר למיקומו בשרשרת האספקה של מוצר מסוים, אנו מאמינים כי העלאת הרף מתורגמת לסטנדרטים גבוהים יותר עבור כל שותפינו העסקיים.

כיצרנית ראשית, התעשייה האווירית עובדת רק עם ספקי Tier 1 המוסמכים על ידינו. ספקים אלה מחויבים להחזיק בהיתרים, הרשאות ואישורים תקינים, תקפים ורלוונטיים לעיסוק שלהם. נוסף על כך, התעשייה האווירית בוחנת את יציבותם הכלכלית לפני ההתקשרות וממשיכה לעקוב אחר הביצועים הכספיים שלהם לאורך כל הקשר העסקי. אנו מרחיבים דרישות אלו לספקים במדרגים הנמוכים יותר, לצד הרחבת הדרישות בנושאים סביבתיים וחברתיים כחלק מתכנית החומש האסטרטגית לקיימות של החברה.

הסמכת ספקים

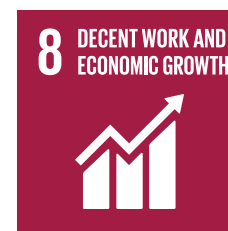
הן תהליך הסמכת הספק הן נהלי הבטחת האיכות הינם מתמשכים ונתמכים על ידי מנהל האיכות של החברה. אלה כוללים בין היתר:

- מערכת מרכזית לניהול אבטחת איכות ספקים, שנועדה להבטיח כי איכות המוצרים המסופקים עומדת בדרישות התעשייה האווירית, וכוללת יישום של כל בקשת מעקב. מטרתנו היא שכל הספקים שלנו יאמצו את אותם סטנדרטים והתחייבויות שקבעה התעשייה האווירית עצמה כספקית ליצרנים ראשיים אחרים.
- פורטל ספקים מקוון, המכיל את כל הנתונים והמידע המעודכנים הנדרשים על ידי ספקים בהתקשרות עם התעשייה האווירית. באמצעות פורטל זה מדווחים הספקים על כל שימוש בקבלני משנה, וכך מאפשרים רמות גבוהות יותר של שקיפות ובקרה של שרשרת האספקה.
- שמירה על עדכניותו של בסיס האספקה הישראלי שלנו, באמצעות יוזמות שונות ביחס לשינויי דרישות, לוחות זמנים למסירה של ספקים, חשבונאות וחויב באמצעות מקורות אלקטרוניים. הדבר ממזער באופן משמעותי את השימוש בנייר, והופך את תהליך ההעברה ליעיל יותר וקצר בהרבה.

קישור לאתר הספקים
<https://www.iai.co.il/suppliers>

תהליכים מקיימים בשרשרת האספקה

ארגון הרכש והלוגיסטיקה של התעשייה האווירית מנהל תהליכים ומנגנונים מובנים המבטיחים ששיקולי חברה, סביבה, אתיקה וממשל תאגידי מנחים את קבלת ההחלטות דרך קבע. תוכנית החומש האסטרטגית לקיימות מתמקדת בהרחבת ההשפעה החשובה הזו באמצעות מגוון יוזמות ויעדים.

היבטים כלכליים

הרחבה והוספה של שיקולים מקיימים להסכמי המסגרת שלנו, הן בתפעול והן בניהול פרויקטים, על מנת לנצל את יתרון הגודל שלנו, ולהניב שיעורי חיסכון גבוהים יותר. חיסכון נוסף מושג על ידי מקסום הסטנדרטיזציה ברחבי החברה לרכישת פריטים כמו ריהוט, טלפונים סלולריים, הדפסה וכו'.

היבטים סביבתיים

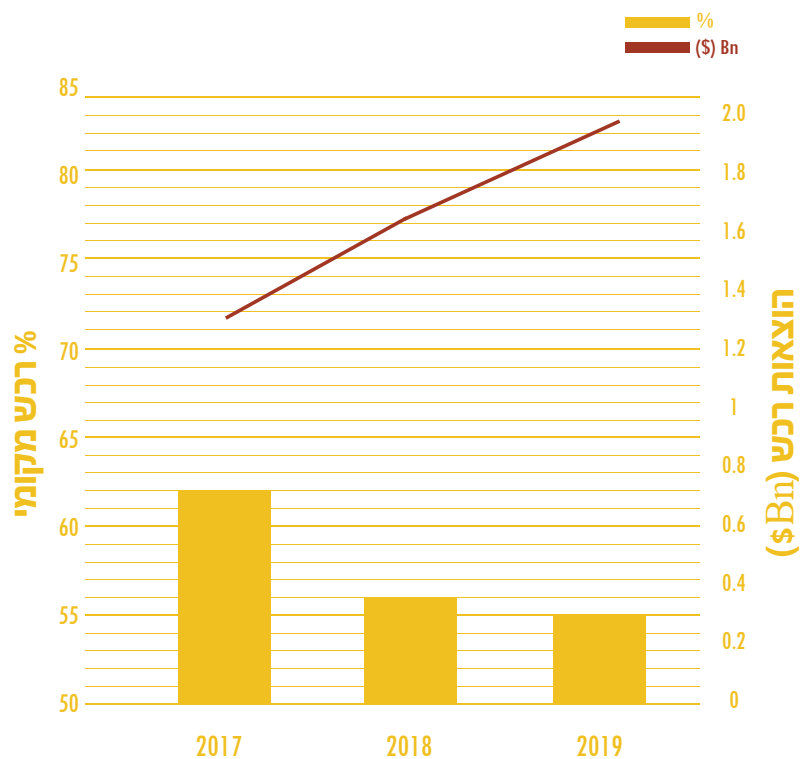
קביעת יעדי חיסכון שנתיים, ערכי מלאי ויעדי תפוצה עבור חומרי גלם, שירותים ורכש משאבים באמצעות מערכת מסדי נתונים, וחסימת האפשרות לרכש פריטים המסומנים כמיותרים. בסוף שנת 2018 החלו חלק מהמפעלים להסתמך על מרכז לוגיסטי מרכזי, אשר מקדם את מוכנות החברה להיבטי industry 4.0, מפחית שטחי אחסון ומלאי עודף ומאפשר עקיבות ומיכון של תהליכים ידניים. העברת פעילות זו עבור כלל המפעלים צפויה עד 2021.

היבטים חברתיים

תמיכה בספקים מקומיים ("רכש כחול-לבן"), בעסקים קטנים ובספקים מאזורים פריפריה מנוהלת אסטרטגית, להגדלת יכולותיהם וחלקם בענף התעופה וההגנה הבינלאומי.

היבטי אתיקה וממשל תאגידי

הכשרת עובדי הרכש כוללת התייחסות לקוד האתי, לתרבות ארגונית וכן תקשורת בינאישית, בדגש מיוחד על אינטראקציות עם ספקים מקומיים ובינלאומיים, לפיתוח הדדי של מוצרים איכותיים ולשמירת שותפויות ארוכות טווח, הוגנות ומכבדות.

רכש כחול-לבן (השפעה על מדינת ישראל, השפעה כלכלית עקיפה)

נושא מהותי

כחברה ממשלתית, התעשייה האווירית תורמת לפיתוח כלכלת ישראל, ובפרט מייחדת תשומת לב לרכש מקומי ("רכש כחול-לבן").

מרבית הספקים שלנו מעבר לים מועסקים על בסיס כלכלי, ו/או מומחיות ודרישה של לקוחותינו או על פי תנאי סחר גומלין (קיזוז התחייבויות). באמצעות אותן מערכות יחסים מחייבת התעשייה האווירית את ספקיה הזרים להרחיב את הרכש ממקורות ישראליים, דרישה המכוסה בתקנות חובת המכרזים - 2007, וזאת בשותפות מלאה עם הרשות לשיתוף פעולה תעשייתי והשקעות זרות במשרד הכלכלה והתעשייה.

בשנת 2019 55% מכלל הרכש של החברה הוצאו על רכש מספקים ישראליים. אחוז הרכש המקומי ירד מעט בהשוואה ל-2018, כתוצאה מהתחייבויות סחר גומלין, אך הרכש המקומי הנומינלי המשיך לעלות בהשוואה לשנים קודמות.

אחריות מוצר ותמיכת לקוח

103-1 | 103-2 | 103-3 | 417-1

נושא מהותי

תמיכת לקוחות

החתימה לשיפור מתמיד ניצבת בליבת המודל העסקי של התעשייה האווירית. בשנת 2019 גובשה אסטרטגיה חדשה למערך שירות הלקוחות, שמהווה קפיצת מדרגה בטיפול ותמיכה בלקוחות. כחלק מהתהליך מונה ראש מינהל תמיכת לקוחות וסגן סמנכ"ל לפרויקטים ותמיכת לקוחות.

מהלך זה נמצא בהלימה עם דרישות תקן AS9100D - "מערכות ניהול איכות - דרישות מארגוני תעופה, חלל והגנה", גרסה מעודכנת של התקן אשר כלל מפעלי הייצור של התעשייה האווירית מוסמכים עבור כיום.

בנוסף, גובשה תכנית עסקית חדשה, הכוללת:

- פיתוח תכנית ומתודולוגיה רב שנתית אסטרטגית;
- קביעת יעדים עסקיים לתמיכת לקוחות ברמה הגבוהה ביותר;
- הגדרת מדדי תמיכת לקוחות וניהול איכות.

יתרה מזאת, התעשייה האווירית רואה בתמיכת לקוחות את אחד הנדבכים החשובים ביותר שלה בשנים הקרובות. גישה חדשה זו תאפשר לקיים את התקשורת הטובה ביותר עם לקוחותינו, לפתח מנגנון יעיל לתמיכה לאחר-מסירה, ולהשיג שביעות רצון גבוהה של הלקוחות עבור כל המוצרים והשירותים שלנו.

ניהול האיכות בתעשייה האווירית לישראל

התעשייה האווירית רואה את האיכות, הבטיחות והאמינות של מוצריה כערכים מובילים, המהווים בסיס לשביעות רצון הלקוחות ומעצימים את הצמיחה שלנו. מנהלים ועובדים כאחד מחויבים לתרבות של מצוינות עסקית, המאפשרת לנו לספק מוצרים ושירותים באיכות גבוהה תוך עמידה בדרישות וציפיות לקוחותינו, ובכלל החוקים, התקנות והתקנים הרלוונטיים. אנו פועלים לשיפור מתמיד באמצעות:

- הטמעת מערכת ניהול איכות המבטיחה ציות עקבי ורציף;
- התמקדות בשביעות רצון לקוחות;
- קביעת יעדי איכות בני-מדידה, בכל המפעלים והחטיבות בחברה;
- ביצוע הדרכות ופיתוח המנהלים והעובדים שלנו, תוך טיפוח כישוריהם האישיים והעסקיים;
- קידום תהליכי דיווח, חקירה ולימוד של אירועי איכות באופן חוצה-ארגון;
- רתימת ספקינו כשותפים לעמידה ביעדי האיכות שלנו;
- השקעה בכלים ושיטות מתקדמות, התורמות לרמת האיכות, הבטיחות והאמינות של מוצרינו;
- הצטרפות למאמצים משותפים ברמת הסקטור והתעשייה כולה, כחברי אגודות מקצועיות, המובילות יוזמות לשיפור מתמיד באיכות.

מודל ה-CMMI

מודל CMMI-DEV, שפותח באוניברסיטת קרנגי-מלון, מבוסס על אוסף מובנה של שיטות עבודה מומלצות בתחומי תהליכים כמו ניהול פרויקטים, הנדסה, תהליכים ארגוניים ותחומי תמיכה (למשל אבטחת איכות וניהול תצורה). מאז שנת 2002 מיישמת התעשייה האווירית שיפור תהליכים מתמשך על בסיס מודל זה. המפעלים בחברה אשר אימצו את המודל, עוברים הערכות CMMI תקופתיות רשמיות ובלתי רשמיות, על מנת להבטיח שתהליכי הפיתוח שלהם מיושמים כראוי, עומדים בדרישות מודל ה-CMMI ומובילים הזדמנויות חדשות לשיפור.

כחלק ממחויבות זו, כל מפעלי הייצור של התעשייה האווירית מוסמכים לתקן AS9100 על ידי מכון התקנים הישראלי (SII). כל יתר הגופים התפעוליים האחרים של החברה הם בעלי הסמכה לתקן ISO 9001.

השינוי הארגוני הגדול שהחל בתעשייה האווירית במהלך 2019 (ראו עמוד 13) השפיע גם על תהליכי ניהול האיכות. מפאת השינוי בחטיבות השונות שלנו, ובראשם הקמה של חטיבת התעופה החדשה, אנו כיום הארגון הגדול בישראל המחזיק בהסמכה לתקן AS9100. בפועל, מהלך זה הביא לשיפור משמעותי ביעילות תהליכי האיכות שלנו. תהליך חיוני נוסף שביצענו במהלך 2019 היה התמקדות חוצת-ארגון בהפחתת עלות אי-איכות (COPQ). התהליך נוהל ברמת המנכ"ל, וכלל קביעת יעדים לחטיבות התעשייה האווירית, לצד בקורות קפדניות.

מערכת ניהול סביבתי ISO 14001

כל חטיבות התעשייה האווירית מוסמכות לתקן ISO 14001 מטעם מכון התקנים הישראלי (SII). למידע נוסף, ראו פרק הניהול הסביבתי בדו"ח זה (ראו עמודים 72-73).

מערכת ניהול בטיחות וגיהות תעסוקתית

OSHAS 18001/ISO 45001

רוב המפעלים והחטיבות בתעשייה האווירית מוסמכים לתקן ISO 45001 על ידי מכון התקנים הישראלי (SII). יתר המפעלים צפויים להשלים את ההסמכה במהלך שנת 2020. למידע נוסף, ראו פרק ניהול הבטיחות בדו"ח זה (ראו עמודים 64-65).

חדשנות

חדשנות טכנולוגית

103-1 | 103-2 | 103-3

רבעוני, אשר במסגרתם דנים בנושאים שבחזית הטכנולוגיה בשווקים של היום. יחד עם שותפים בהיי-טק ובצבא, הקמנו קורס למנהלים ומובילי חדשנות שהושק לראשונה ב-2019. בנוסף, אנו ממשיכים לקיים על בסיס שנתי את אירוע ההאקתון Take off day שלנו, אירוע שנתי בעל שם, שבמהלכו מוזמנים לקוחות התעשייה האווירית לצפות כיצד צוותים פנימיים מפתחים פתרונות מבריקים לצרכיהם התפעוליים.

חדשנות פתוחה

התעשייה האווירית מהווה שחקן משמעותי במרחב החדשנות העולמית: החטיבות העסקיות של החברה מעורבות מאוד בפעילות חברות הזנק, ואנו ממשיכים לתמוך, לפתח ולטפח תעשייה מקומית ובינלאומית, על מנת לשמור על מעמדנו כספקי פתרונות בחד החנית של הטכנולוגיה.

בישראל, התעשייה האווירית לוקחת חלק פעיל במאיץ ההפעלה iHLS ובפלטפורמת החדשנות העולמית, SOSA, כמו גם באתגר ההפעלה בתל אביב 2019. שיתופי הפעולה הבינלאומיים של התעשייה האווירית הם עצומים, שכן התעשייה האווירית היא שותפה תאגידית במאיץ הבינלאומי Starburst - היחיד בעולם המתמחה בתחום התעופה, החלל וההגנה באירופה. כמו כן, התעשייה האווירית בארה"ב חברה במאגד החלל החדש TechStars ומאיץ החלל Starburst, יחד עם חיל האוויר האמריקני, נאס"א, לוקהיד-מרטיין, MAXAR ו-SAIC.

נושא מהותי

החדשנות הטכנולוגית היא בסיס תרבותה של התעשייה האווירית, המניעה את הצלחתה. אנו משקיעים משאבים רבים במחקר ופיתוח של טכנולוגיות מתקדמות וצופות-עתיד, המובילים לפתרונות בקדמת הטכנולוגיה הן בשוק הצבאי והן בשוק האזרחי. ארגון טכנולוגיות, חדשנות ומו"פ (CTO) של

התעשייה האווירית והיחידות העסקיות ברחבי החברה, מובילים מאמצים אלה, התומכים בחזית האסטרטגית של התעשייה האווירית. בחברה המונחית על ידי עקרונות הקידמה והיצירתיות, הארגון תומך ומוביל מערך של יוזמות המקדמות ומעודדות חדשנות, הן בתוך החברה והן מחוצה לה, ויוצר שינוי משמעותי המונחה על ידי ערך מוסף של חדשנות, לתעשייה האווירית ושותפינו העסקיים.

התעשייה האווירית מצוידת בתוכנות המחקר והפיתוח המתקדמות ביותר, מעבדות חומרים, מנהרות רוח, ומתקנים לניסויי קרקע וניסויי טיסה. יכולות מוכחות אלה מאפשרות התקדמות משמעותית מרמות בשלות טכנולוגית נמוכה לגבוהה (TRL).

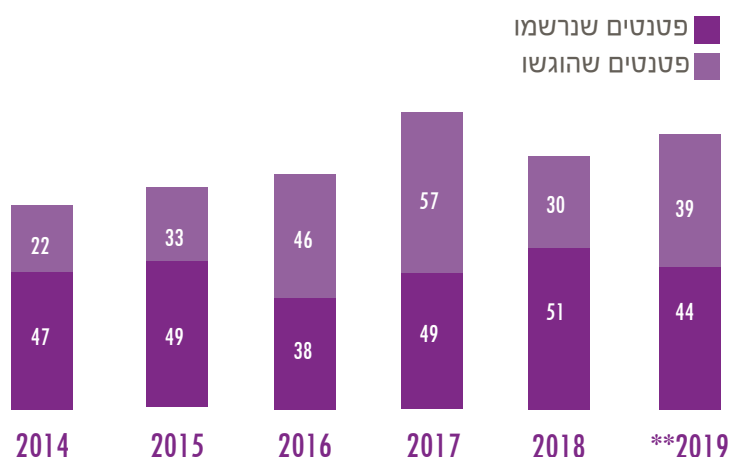
החדשנות בתעשייה האווירית מוטמעת בשתי גישות משלימות - חדשנות אורגנית וחדשנות פתוחה.

חדשנות אורגנית

בתעשייה האווירית מתנהלת קהילת חדשנות יזמית, פעילה ותוססת. ועדת ניהול חדשנות מתכנסת מדי חודש, ופורום חדשנות מתכנס על בסיס

ובכלל זה חיבור מנטור בדרגת מנהל לליווי של צוות המפתחים. בנוסף, לחברה ישנה מערכת תגמול המבוססת על קבלת הרעיון לרישום פטנט רשמי.

מספר פטנטים*

* מידע מתבסס על הדו"ח השנתי 2018 של רשם הפטנטים הישראלי (העדכני ביותר בנמצא עד מרץ 2020).

** מידע מבוסס על איסוף פנימי בלבד.

מרכז החדשנות הבינלאומי החדש של התעשייה האווירית לישראל

ב-2019 חנכה התעשייה האווירית מרכז חדשנות בלב האקו-סיסטם לחברות ההזנק של ישראל, בשיתוף פעולה עם מאיץ Starburst הבינלאומי, המתמחה בתחום התעופה והחלל. מרכז החדשנות של התעשייה האווירית פועל כמאיץ, שמטרתו לזרז פיתוח מיזמים מבוססי טכנולוגיות מתקדמות. המרכז משתמש במתודולוגיות חדשנות פתוחות לעידוד גיוון טכנולוגי ויזמות-פנים לצד שיתוף פעולה עם שותפים פוטנציאליים. התעשייה האווירית הזמינה את עובדיה להגיש הצעות חדשניות מבוססות טכנולוגיה לפיתוח מואץ של יוזמות מתקדמות בשלב טרום-ראשוני. שישה צוותים נבחרו למחזור הראשון, אשר יתמקד בפיתוח פתרונות מבוססי אינטליגנציה מלאכותית לטכנולוגיות תעופה וחלל, מכ"ם, רובוטיקה וטכנולוגיות אוטונומיה בעזרת רשת Starburst, ותמיכה על ידי מנטורים מקצועיים מתוך התעשייה האווירית ומומחים חיצוניים.

פטנטים

פטנטים נחשבים לנכס חשוב ומדד לחדשנות. השקעה של חברה בתהליכי מחקר ופיתוח היא בדרך כלל יקרה ובת-סיכון, מול הערך הכלכלי המניב של ההמצאות. באמצעות הגנה על הרעיונות החדשניים שלנו במסגרת רישום פטנטים, אנו מעודדים חדשנות ודרכי פעולה יצירתיות, תומכים בקידום והרחבה של בסיס הידע ההנדסי והקניין הרוחני שלנו ומבטיחים חופש פעולה בהתייחס לטכנולוגיות שפותחו על ידי התעשייה האווירית.

התע"א מנהלת תהליך סדור ואסטרטגי להגשה ורישום של פטנטים, בארץ ובחו"ל. נוהל חוצה-חברה מגדיר את שלבי ההוצאה לפועל של המצאה,

מחקר ופיתוח סביבתי

201-2

Clean sky 2

בשנים האחרונות, התעשייה האווירית הינה שותפה משמעותית בפרויקט Clean sky 2 במסגרת מו"פ אירופה Horizon 2020 (חברה- שותפה בקבוצת Eco-design ומובילה של קבוצת Opticom וקבוצת ecoTECH), ובפרויקטים נוספים של SESAR (בקבוצות AIRPASS, SAFESRONE ו-AW-DRONES).

Clean sky הינו מיזם משותף של האיחוד האירופי ותעשיית התעופה האירופית, כחלק מתכנית מו"פ אירופה למחקר וחדשנות. הפרויקט נחשב לתכנית המו"פ השאפתנית ביותר בתחומי התעופה באירופה, ומטרתה לפתח טכנולוגיות ישימות אשר יפחיתו את פליטות גזי החממה ורמות הרעש בכלי הטיס הקיימים היום.

התעשייה האווירית נטלה תפקיד מפתח בשלב הראשון של הפרויקט (Clean sky 1), כחברה-שותפה בפלטפורמת Eco-design. התעשייה האווירית עסקה בבחירה, פיתוח והדגמה של טכנולוגיות וחומרים בעלי פוטנציאל הפחתה של משקל המטוס (20%-10%), עלויות, צריכות האנרגיה, פליטות של תחמוצות NOx לאוויר, הפחתת חומרים מסוכנים ומיחזור. ההשפעות הסביבתיות הוערכו באמצעות כלים לניתוח מחזור חיי מוצר (LCA).

כיום מובילה התעשייה האווירית את מאגד eco-Tech למבני תעופה ידידותיים לסביבה תחת פרויקט Clean sky 2, לצד שותפות מגרמניה, ספרד, יוון והולנד. המאגד מקדם פיתוח מערך חדש של טכנולוגיות (חומרים, תהליכי ייצור, שיטות ייצור, תפעול היבטי מיחזור ועוד) כדי להפחית את טביעת הרגל הסביבתית של תהליכי ייצור כלי טיס מנקודת-מבט סביבתית, ובאמצעות כלים לניתוח מחזור חיי מוצר. בשלביו

פיתוח ועיצוב מקיים במוצרי תעופה והגנה (design for sustainability)

מתודולוגיית פיתוח ועיצוב מקיים תומכת בהיבטי פיתוח וייצור לאורך מחזור החיים השלם של המוצר או השירות, ומשלבת ניהול סיכונים והזדמנויות סביבתיות כבר בשלבים המוקדמים של הגדרת הפרויקט. אימוץ עקרונות פיתוח מקיים מאפשר גמישות רבה יותר של המוצרים מול רגולציה סביבתית מתפתחת ולהפחית סיכונים באופן שיטתי, התורמים להפחתת עלויות.

הרחבת תכנית ה-DFS החדשנית שלנו היא חלק מתכנית החומש האסטרטגית לקיימות, על מנת לאפשר אינטגרציה מלאה עם שיטות העבודה ההנדסיות של הארגון.

האחרונים של הפרויקט, מתוכנן שימוש מעשי בטכנולוגיות שיפותחו בארבעה מדגימים (תרמופלסטיקה, מתכת, ביו-חומרים ופלסטיק תרמוסטי), כדי לאשרר את יעילותם.

התוצאות הצפויות מפרויקט Eco-Tech הן:

מעל 50% הפחתה ב:

- שפכים תעשייתיים;
- פסולת ייצור;
- פליטות גזי חממה;

העסקה וקהילה

ניהול ההון האנושי: מעצימים את עובדינו

102-8 | 103-1 | 103-2 | 103-3

אנו ממשיכים להשקיע בתכניות הכשרה ופיתוח אישי נרחבות, מלגות, ניווד תפקידים, קהילות חדשנות, פעילות רווחה כללית, ופרישה חלקה באמצעות תהליכים מותאמים המיועדים ללוות את העובד במהלך הפיטורים או היציאה לגמלאות.

אנו משמרים וממשיכים למקד את ההישגיות והמעורבות הקהילתית שלנו כחלק יקר ערך מאסטרטגיית האחריות החברתית שלנו, וממשיכים לתמוך בקהילות מקומיות באמצעות יוזמות חברתיות מרובות.

מחויבותנו לחברה הישראלית, באמצעות מוצרינו ואנשינו, היא הבסיס הבלתי מעורער של ערכנו כארגון.

במהלך 2019 נערך סקר אקלים ארגוני פנימי מעמיק, במטרה להעריך את מוכנות החברה לעולם התעסוקה העתידי, ולאמוד טוב יותר את צרכי העובדים והעובדות. תוצאות הסקר הובילו ליישום מספר אסטרטגיות עסקיות חדשות, כדוגמת:

- מענה לחשיבות המתגברת של איוון בית-עבודה;
- שיפור מתמיד של מסגרת ההטבות וסביבת העבודה הפיזית;
- פיתוח הצעת שכר חדשה, בהתאמה אישית לעובד או העובדת ודרישותיהם.

נושא מהותי

התעשייה האווירית גאה בצוות העובדים והעובדות יוצא-הדופן של החברה, אשר יוצרים ערך עסקי מתוך תחושת גאווה, שליחות, מקצועיות והתלהבות. אנו חדורים בתחושת "הכל אפשרי", שהיא הבסיס לכל מערכות היחסים שלנו – לקוחות, עובדים וגמלאים, ספקים, קבלנים, הסביבה והקהילות שבתוכן אנו פועלים.

בשנת 2019 **דורגה התע"א במקום ה-8 במדד BDIndex ל"מקומות העבודה שהכי כדאי לעבוד בהם"**, דירוג המשקף את ההשקעה המתמשכת ביצירת סביבת עבודה תומכת ומכילה, המעודדת פיתוח אישי ומקצועי לצד רווחה וחדשנות – מהעמדת מתקנים מגוונים לרווחת העובדים כגון הסעדה, היסעים, חדר כושר ובתי כנסת, דרך מרפאות תעסוקתיות הפועלות 24/7, ליווי צוותים מקצועיים של עובדים סוציאליים ועד תהליכי הכשרות מתקדמים ותכנית תקשורת פנים-ארגונית.

אנו מתמקדים אסטרטגית בקידום נשים בכל דרגי הארגון, על ידי קביעת יעדים ספציפיים לקליטה של נשים במקצועות טכנולוגיים ולקידומן לתפקידי ניהול בכירים. יתר על כן, אנו מבקשים ליצור מקום עבודה מגוון ומכיל על ידי קביעת יעדים לקליטת אוכלוסיות מגוונות: בני העדה החרדית, בני העדה הדרוזית, יוצאי אתיופיה ועובדים עם מוגבלויות (ראו עמ' 22).

התעשייה האווירית היתה המעסיק הממשלתי הגדול בישראל בשנת 2019, עם 14,922 עובדים, כולל עובדים קבועים וזמניים, כמו גם עובדי קבלן, סטודנטים וחניכים. שיעור ההנהלה הבכירה שגויסה מהקהילה המקומית הוא 100%.

נשים			גברים			סה"כ		
2019	2018	2017	2019	2018	2017	2019	2018	2017
מס' עובדים/ות			14,922	14,917	14,857	11,623	11,642	11,701
מס' מנהלים/ות*			66	58	58	56	50	51

* נתון זה כולל סמנכ"לים וכפיפים ישירים למנכ"ל.

גיוון, הכלה והזדמנות שווה

102-8 | 103-1 | 103-2 | 103-3 | 405-1 | הבטחת מהימנות מוגבלת בהיקפה

- סקר ארגוני מעמיק בחן תפיסות וחסמים המונעים את קידומן של נשים לתפקידי הנהלה. שולחנות עגולים נערכו עם דירקטוריות התעשייה האווירית בנושאי גיוס נשים, חסמים לקידום ונושאים רלוונטיים אחרים.
- ביום האישה הבינלאומי התקיימו אירועים מיוחדים בכל החברה בסימן "נשים פורצות-דרך"; מספר נשים מעוררות השראה הוזמנו להציג את סיפורן האישי, ביניהן דיקנית הפקולטה לביו-טכנולוגיה בטכניון ומייסדת עמותת "Innovation Africa".
- עלייה מסוימת נרשמה במספר העובדים עם מוגבלות קבועה בחברה, מ-2.5% בשנת 2017 ל-2.7% ב-2019.
- בשנת 2019 עשינו מאמצים רבים כדי להגדיל את שיעורי הגיוס שלנו מקרב בני העדה הדרוזית, אנשים עם מוגבלויות ובני הקהילה החרדית:
- הפעלת שירות הסעות ייעודי, התומך בהעסקתם של עובדים בני העדה הדרוזית, הגרים ברובם באזורים הצפוניים של ישראל;
- קיום ירידי גיוס ייעודים לאנשים עם מוגבלויות ועבור בני הקהילה החרדית;
- הרחבת שיתופי פעולה בנושא עם מוסדות ומשרדים רב מגזריים;
- ניהול מדד גיוון והכלה בשותפות עם חברות ישראליות אחרות, על מנת לקבל פרספקטיבה טובה יותר של שיטות עבודה מומלצות בגיוס אנשים מקרב הקהילה החרדית.

נושא מהותי

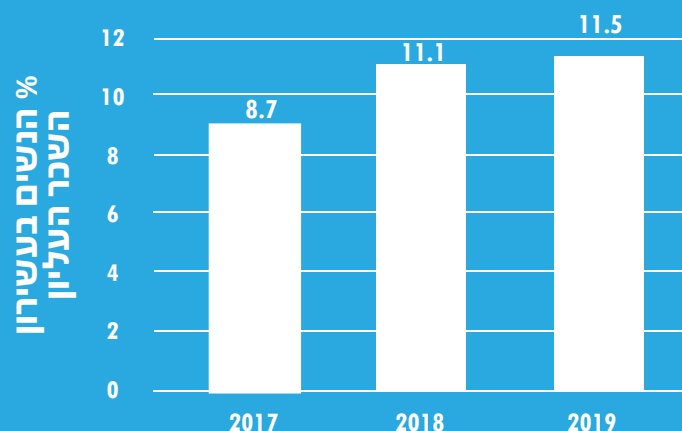
התעשייה האווירית ממשיכה לקדם הזדמנות שווה בתעסוקה, ושואפת להגדיל את אחוז המועסקים של אוכלוסיות מגוונות בסביבת העבודה שלנו, ובכלל זה יוצאי אתיופיה, בני העדה הדרוזית, בני הקהילה החרדית ואנשים עם מוגבלות. בנוסף, לתעשייה האווירית אין מגבלה גילאית להעסקה, ואנו קולטים לשורותינו תדיר עובדים מעל גיל 45, כדוגמת פורשי צה"ל.

התעשייה האווירית מבקשת לשנות את תמהיל המנהלים המסורתי המאפיין חברות תעופה והגנה וחברות טכנולוגיה ברחבי העולם, על ידי הגדלה מתמדת של מספר הנשים בתפקידי הנהלה בכירה. לשם כך נדרשת השקעה ארוכת-טווח בהכשרה וקידום נשים מיומנות מתפקידי ניהול זוטרים, ובאיתור והסרה של חסמים ארגוניים אשר מונעים משינוי זה להתממש.

בשנת 2019, **אחוז הנשים בתעשייה האווירית עלה ל-22.1%**, בהשוואה ל-20.6% בשנת 2015. **אחוז הנשים בהנהלה הבכירה עלה ל-15%**, ובמהלך השנה האחרונה **עלה מספר המהנדסות בחברה ב-0.8%**.

בשנת 2019 בוצעו פעילויות רבות התומכות בקידומן של נשים לתפקידים במקצועות הטכנולוגיים ולתפקידי הנהלת בחברה:

- נערכו שלושה מחזורים של קורס מנהיגות נשית ופיתוח קריירה, אשר לוו בקמפיין תקשורתי שיועד לנשים בתהליכי גיוס.

102-8 | 405-1 | הבטחת מהימנות מוגבלת בהיקפה

% מסה"כ העובדים והעובדות				
2019	2018	2017		
1.7	1.5	1.6	יוצאי אתיופיה	% עובדים/ות
0.1	0.1	0.1	בני העדה הדרוזית	
2.5	2.7	2.5	בני הקהילה החרדית	
13.5	12.5	11.7	גיל > 30	
50.7	48.9	51.6	גיל 31-50	% מנהלים/ות
35.8	38.6	36.7	גיל < 51	
2.7	2.6	2.5	עם מוגבלות*	
0	0	0	גיל > 30	
32	21	27.6	גיל 31-50	% מנהלים/ות
68	79	72.4	גיל < 51	
4.5	8.6	8.6	עם מוגבלות	

* אחוז העובדים עם מוגבלות מסה"כ העובדים מתייחס למוגבלות קבועה. בהתאמה, עודכן הנתון לשנת 2018, אשר שיקף עובדים עם מוגבלות קבועה וזמנית גם יחד.

פיתוח עובדים והטבות

404-1 | 404-2 | הבטחת מהימנות מוגבלת בהיקפה

- הכשרה ברמה המקצועית והניהולית לקידום עובדים באמצעות תפקידים במעלה סולם הדרגות
- קורסי ריענון בנושאי חובה (כדוגמת הקוד האתי)
- הכשרה ייעודית הנדרשת על בסיס חוקים ותקנות
- הדרכות בטכנולוגיות חדשות ומתקדמות
- הכשרת שדרת הניהול העתידית של התעשייה האווירית
- שינוי קריירה והסבות מקצועיות
- מוכנות לפרישה
- קורסי העשרה כלליים
- השלמת תארים אקדמיים (ראשון, שני ושלישי)

מערכת יעילות ההכשרות הפנימית של החברה תומכת בהערכת יעילות ההכשרות וההדרכות שמקיימת התעשייה האווירית, ונתמכת בתקנים שבהן מחזיקה התעשייה האווירית, כגון: ISO 9001: 2015, AS9100 ו-CMMI (ראו עמודים 46-47).

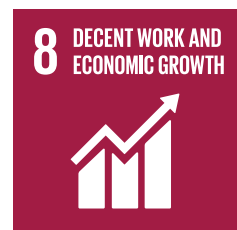
פיתוח עובדים והכשרתם

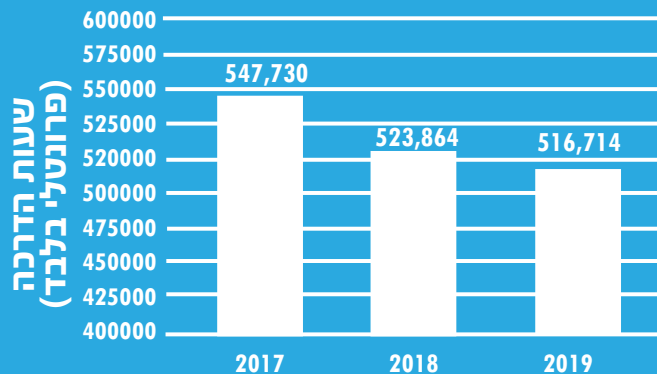
התעשייה האווירית משקיעה רבות בהכשרת עובדיה ובביסוס תוכנית פיתוח ארוכת טווח להתפתחות פרטנית מתמדת שלהם בתוך הארגון. **בשנת 2019 המספר הממוצע של שעות הכשרה לעובד עמד על 35** מנורמל לסך הכל מצבת החברה (ראו עמוד 57).

אחת היחידות התפעוליות שלנו הוא ארגון מהות, אשר בין תחומי אחריותו - היותו מרכז מקצועי משמעותי להכשרות פנימיות וחיצוניות במספר רב של קורסים כלליים ומקצועיים. במסגרת זו מוצעת הכשרה טכנית, תעופתית וניהולית לעובדים ברמות ידע וניסיון שונים, המשמשת ככלי משמעותי לסייע לעובדים בפיתוח הקריירה שלהם בתעשייה האווירית.

ההכשרה זמינה כקורסים פרונטליים ומקוונים, ומתבססת על מערכת ה-INTRANET הפנימית של התעשייה האווירית לצורך מעקב אחר השלמת דרישות חובה ובחירה כאחד במהלך השנה. בנוסף, החברה מציעה לימודים אקדמיים לקראת תארי הנדסאים ותואר ראשון במתקנים שלנו, ותומכת במגוון שיתופי פעולה עם מכללות אקדמיות מורשות ואוניברסיטאות בישראל לצורך הסמכות תואר שני ודוקטורט לעובדינו. תוכניות ההדרכה שלנו נועדו לתמוך:

- קליטת עובדים חדשים (כולל היבטי קיימות, בטיחות, גהות תעסוקתית ואתיקה)

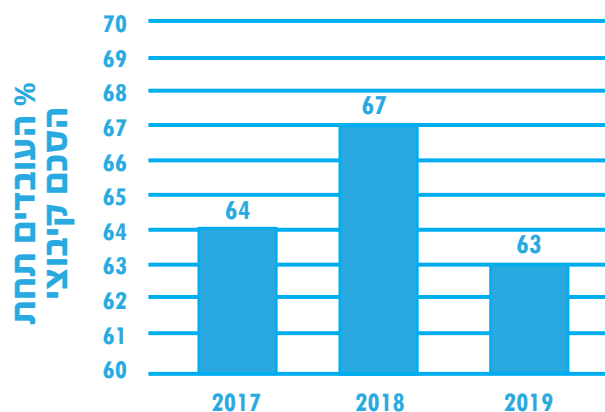

102-41 | 201-3 | הבטחת מהימנות מוגבלת בהיקפה

אימהות עובדות

נוסף על עמידה בכל דרישות החוק (כגון הפסקה יומית בתשלום לשעת הנקה), מיוחסת תשומת לב מיוחדת לאימהות עובדות החוזרות מחופשת הלידה שלהן:

- שעות עבודה ייעודיות המותאמות לאימהות עובדות
- הסעות ייעודיות לאימהות לילדים עד גיל 8, המאפשרות איסוף ממעונות ובתי הספר
- השתתפות בעלויות מעונות יום

הדרכות פיתוח בר קיימא (פב"ק)

עובדי התעשייה האווירית משתתפים באופן שוטף בקורסים מקוונים שונים המתמקדים בסוגיות אתיקה, סביבה וחברה, כגון: קיימות, הגנת סייבר ואבטחת מידע, שימוש במידע פנים, בטיחות בתעבורה, חיסכון באנרגיה, בטיחות וארגונומיה והקוד האתי. **כ-76% מעובדינו השתתפו בהדרכות אלו בשנת 2019.**

תכניות הטבות לעובדים

תוכניות הטבות ופרישת עובדים של התעשייה האווירית מדווחות בדו"ח הכספי לשנת 2019 בעברית, ביאור 3 סעיף יד, עמודים 34-35.

טיפול רפואי וכיסוי ביטוחי

התעשייה האווירית מפעילה מרפאות לגהות תעסוקתית וטיפול רפואי ראשוני באתריה. נוסף על כך, כל עובד קבוע מחזיק בביטוח רפואי נרחב ויש לו אפשרות לבטח את בני משפחתו בפרמיות מוזלות. עובדינו זכאים לבדיקת סקר רפואית אחת לשנה, לגילוי מוקדם של מחלות שונות ולמניעתן.

הסכמים קיבוציים

עובדינו רשאים לממש את זכות חופש ההתאגדות וההתמקחות הקיבוצית שלהם. **בשנת 2019 63% מעובדי הקבע שלנו היו מכוסיים בהסכמים קיבוציים.**

גיוס עובדים ושימור טאלנטים

103-1 | 103-2 | 103-3 | 401-1 | הבטחת מהימנות מוגבלת בהיקפה

נושא מהותי

עובדים חדשים

בשנת 2019 התעשייה האווירית קלטה לשורותיה 1,306 עובדים חדשים. כ-98% מכל הקבלנים המקצועיים שהועסקו במשך 9 חודשים בשנת 2019, וזכו להערכת ביצועים טובה, הפכו למועסקים ישירים של החברה.

התעשייה האווירית תופסת את מערכת היחסים עם המוסדות האקדמיים של ישראל כחיונית, ומקיימת אירועי גיוס לעובדים פוטנציאליים בשיתוף אוניברסיטאות ומכללות בכל ימות השנה, הכוללים גם סיורים, ימי חשיפה ועוד. אירועי גיוס ספציפיים נערכים על ידי מחלקת הגיוס של התעשייה האווירית לאוכלוסיות ייצוג הולם, במטרה לקדם גיוס עובדים איכותיים מאוכלוסיות מגוונות.

% נשים			% גברים		
2019	2018	2017	2019	2018	2017
קליטה	28	31	26	72	69
			74		

ניהול טאלנטים ופיתוח קריירה

העידן החדש והמרתק של עולם התעסוקה מחייב חברות לעצב מחדש את תהליכי הגיוס, הפיתוח והשימור של העובדים והעובדות. בשנת 2019 פיתחנו מערכת חדשנית לפיתוח קריירה. המערכת החדשה מאפשרת לעובדינו לנהל באופן אקטיבי את התפתחותם המקצועית, ומספקת להם כלים להתמודד עם חסמים פוטנציאליים שעשויים להיקרות בדרכם. מערכת חדשה זו צפויה ליישום מלא במהלך 2020.

2019	2018	2017	
2.5	1.1	2.2	יוצאי אתיופיה (%)
0.3	0.1	0	בני העדה הדרוזית (%)
0.6	1.0	0.3	עם מוגבלות (%)
703	764	687	מס' עובדים בגיל > 30
493	469	369	מס' עובדים בגיל 31-50
110	92	95	מס' עובדים בגיל < 51

הערכת ביצועים

במהלך 2019 הוטמע כלי חדש, התומך בתהליך הערכת ביצועי העובדים באמצעות קישורם הישיר ליעדים העסקיים של התעשייה האווירית ולחוזקות האישיות של כל מוערך. בדרך זו, אנו שואפים למקד ולהעצים את עובדינו ולהגביר את המוטיבציה שלהם לתמיכה בהגשמת יעדי-העל של החברה.

ניוד פנים ארגוני

התעשייה האווירית מציעה מגוון רחב של משרות ותפקידים מקצועיים. שפע הזדמנויות זה מאפשר לעובדים למלא תפקידים שונים כחלק מהתפתחות הקריירה שלהם בחברה. החל משנת 2019, שונו נהלי הניוד ועל מנת לקדם שקיפות בתהליך, העובדים המבקשים לשנות תפקידים נדרשים ליידע את מנהליהם הישירים. מטרת צעד זה היא לאפשר לעובד לשקף את שאיפותיו ולהגדיל את מעורבות המנהלים ותמיכתם בנתיב הקריירה של העובד.

פרישה מהתעשייה האווירית

התעשייה האווירית מציעה לגמלאים תוכנית נרחבת לפרישה מוקדמת ופרישה מטעמי גיל, שמטרתה להבטיח מעבר חלק לשלב החדש בחייהם, ובכלל זה: סדנה בת ארבעה ימים לגמלאים ובני/ות זוגם, שבמסגרתה מועברות הרצאות על השפעת הפרישה על חיי המשפחה. נציגי ההנהלה הבכירה מצטרפים לחלק מהמפגשים לטובת שאלות ותשובות. בתוכנית זו השתתפו 99% מעובדינו הפורשים בשנת 2019. בנוסף, מועדון גמלאים, פתוח לכל העובדים הנמצאים בגמלאות, המספק הדרכה ספציפית וליווי בנושאים לצד פעילויות חברתיות כגון סיורים, נסיעות מאורגנות וקורסים. עלון גמלאים המופץ תקופתית, מעדכן את הגמלאים בכל החדשות והעדכונים האחרונים של החברה. אלה זמינים גם דרך האפליקציה לנייד של התעשייה האווירית.

פרויקט Outsight

בשנת 2019, נטלה התעשייה האווירית חלק פעיל בפרויקט OUTSIGHT, יוזמה בהובלת פורום האחריות התאגידית של לשכת המסחר ישראל-אמריקה.

החזון של OUTSIGHT הוא לשפר את המוכנות של החברה בישראל לעתיד החדש והמשתנה של עולם התעסוקה, ובכך לחזק את הכלכלה הישראלית, ולהגדיל את תפוקת השוק תוך צמצום הפערים החברתיים.

פרויקט OUTSIGHT נהגה כפרי שיתוף פעולה רב-תחומי בין חברות מובילות בישראל, ממגזרים שונים (אלקטרוניקה, היי-טק, פארמצבטיקה, כימיה ועוד). 80 עובדים מטעם חברות אלו, וכן נציגים מהמגזר הציבורי והמוסדות האקדמיים, חברו על מנת להתמודד עם אתגרי עולם התעסוקה העתידי.

המשתתפים נחלקו לצוותי חשיבה רב-תחומיים, אשר התמקדו בפיתוח פתרונות פוטנציאליים שונים, משלב סיעור מוחות ומחקר אקדמי של האתגרים ועד ליוזמה מעשית. 15 מעובדי התעשייה האווירית שנבחרו לפרויקט הצטרפו כחברי צוות, ואילו שלושה נוספים פעלו כמנטורים. סמנכ"לית טכנולוגיות, חדשנות ומו"פ של התעשייה האווירית (CTO) שימשה גם בוועדת ההיגוי של הפרויקט.

תשע היוזמות הסופיות הניבו מגוון פתרונות, כדגומת הכנה חינוכית משולבת ומתאימה יותר לדרישות תעסוקה עתידיות, ויצירת תוכנה שמטרתה לאמת מיומנויות רכות רלוונטיות, כדי לעקוב ולשפר את מערך המיומנויות של העובדים לאורך חייהם המקצועיים. הפרויקט ממשיך לתמוך בחלק מהיוזמות לקראת יישום מעשי על ידי החברות המשתתפות.

בטיחות וגיהות תעסוקתית

103-1 | 103-2 | 103-3 | 403-1 | 403-4 | הבטחת מהימנות מוגבלת בהיקפה

מעבר מתקן OSHAS 18001 לתקן ISO 45001

כל החטיבות התפעוליות של התעשייה האווירית מחזיקות ברישיונות עסק תקפים ורובן השלימו את המעבר מתקן הבטיחות של OSHAS 18001 למערכות ניהול בטיחות וגיהות לתקן החדש ISO 45001, ובכלל זה: חטיבת אלתא מערכות, כלי טיס צבאיים, כלי טיס אזרחיים ומפעל להב שבחטיבת התעופה. יתרת המפעלים צפויים להשלים את המעבר במהלך שנת 2020. החברה מתעדכנת בנושאי חוקים ותקנות לבטיחות, גהות וסביבה בשירות מקוון, וכל החטיבות פועלות על בסיס תוכניות בטיחות, גהות וסביבה שנתיות המבוססות על הנחיות התקן הגלובלי. מערכת ניהול הבטיחות (SMS) מאפשרת בסיס לשיפורים שוטפים ומתמשכים, סקרים תקופתיים וביקורות הנהלה.

ועדות הבטיחות של החטיבות מורכבות מ- 50% נציגי הנהלה ו- 50% נציגי עובדים ונושאי הבטיחות הנגזרים מההסכמים הקיבוציים משולבים בתכניות העבודה השנתיות.

בטיחות וגהות תעסוקתית: קבלנים וספקים

היבטי בטיחות וגהות תעסוקתית נכללים בכל הסכמי המסגרת וההתקשרויות עם ספקי החברה.

נושא מהותי

ניהול בטיחות וגיהות תעסוקתית בתעשייה האווירית לישראל

סוגיות הבטיחות, הבריאות והסביבה של התעשייה האווירית מנוהלות תפעולית בכל הרמות בארגון במטריצת אחריות ודיווח, ובפיקוח ועדת היגוי של ההנהלה הבכירה.

ועדות מומחים לבטיחות וגהות הוקמו על מנת לקבוע כללי התנהגות, נהלים, קווים מנחים ודרישות הדרכה והסמכה לנושאים המזוהים כהיבטים עיקריים ולהבטיח סביבת עבודה בריאה ובטוחה לעובדים בתפקידים השונים. ועדות אלה כוללות: קביעת נהלי בטיחות והוראות עבודה, ציות לחוק, ניהול סביבתי, חומרים מסוכנים, בטיחות קבלנים, בטיחות בתעופה, בטיחות חומרי נפץ, רעש, קרינה אלקטרומגנטית, קרינת מייננת ולייזרים, עבודה בגובה, חשמל וציוד חשמלי, בנייה בטיחותית, ארגונומיה, ציוד מגן אישי, נגישות, בטיחות באירועים, בטיחות בתחזוקה, בטיחות בפיתוח מוצרי מיקרוגל, קייטרינג ובטיחות מזון, בטיחות בניקיון, בטיחות בתהליכי עיבוד שבבי, הוראות ייצור וטיפול במפגעים כלליים.

ב-2019 חלה עליה בקצב התאונות בחלק מהחטיבות. נתונים אלו נמצאים בתהליך בדיקה פנימי, ועשויים להתעדכן בדיווחים עתידיים, לצד המשך מאמציו להפחית את קצב התאונות בכל פעילות החברה.

*2017	*2018	**2019	
10	12	11	מספר תאונות קבלנים
not reported	not reported	529	ימי היעדרות קבלנים

* מידע מבוסס על תביעות ביטוח בלבד
 ** מידע מבוסס על נתונים בחיתוך של פברואר 2020

403-2 | הבטחת מהימנות מוגבלת בהיקפה

מספר תאונות*			מספר ימי היעדרות*			מפעל/חטיבה
2019	2018	2017	2019	2018	2017	
לא רלוונטי	לא רלוונטי	***59	לא רלוונטי	לא רלוונטי	***2,173	בדק (עד 2017)
56	42	לא רלוונטי	1,483	1,473	לא רלוונטי	תעופה
13	19	14	332	435	269	אלתא מערכות בע"מ
לא רלוונטי	לא רלוונטי	***1	לא רלוונטי	לא רלוונטי	***2	הנדסה ופיתוח
19	13	16	493	329	297	מט"ח
5	3	4	266	19	179	כלי טיס אזרחיים
10	9	5	296	345	174	כלי טייס צבאיים
2	7	2	47	235	23	יחידות תמך
2	2	2	18	74	76	מטה (הנהלה)
107	95	146	2,935	2,910	3,193	סה"כ
7.2	6.4	6.9	197	195	219	סה"כ מנורמל ל-1000 עובדים

* המידע המוצג מייצג את הנתונים בחיתוך של פברואר 2020. מידע מדיווחים קודמים הוצהר מחדש בהתבסס על עדכוני מערכת נתוני הבטיחות, המאפשרים דיווח רטרואקטיבי של חמש שנים אחורה לפי החוק הישראלי.

** כולל ש.ת., ממך ומהות.

*** נתוני בדק והנדסה ופיתוח מדווחים תחת חטיבת התעופה מ-2018 והלאה.

לא היו מקרי מוות כתוצאה מתאונות עבודה במהלך 2019.

בטיחות בתעבורה

אזורי התפעול של החברה הם נרחבים, עם נוכחות אינטנסיבית של מגוון כלי רכב. ממשאיות וגוררות מטוסים ועד מכוניות פרטיות, מלגזות וקלנועיות. התעשייה האווירית מפעילה צי רכבי איגום לנסיעות קצרות בין אתריה, לצד צי רכב ליסינג צמוד לעובדים. ארגון ייעודי לבטיחות בתעבורה מנהל את כל דרישות התחבורה באתרים, מבטיח עמידה בחוקי התנועה ותקנותיה, חוקר תאונות דרכים ועוקב אחר אירועי מהירות, ופועל באופן שוטף לשיפור מערכות התחבורה של התעשייה האווירית.

הן ארגון השירותים התעשייתיים (האחראי המרכזי על בטיחות בתעבורה בחברה) והן מפעל מלמ מחזיקים בתעודת הסמכה לתקן ISO 9301 הנוגעת לבטיחות בתעבורה ואיכותה.

	2019	2018	2017
מס' תאונות דרכים	26	16	28
מס' הולכי רגל שנפגעו	1	2	6

כל התאונות המדווחות אירעו באזורי התפעול של התעשייה האווירית. מספר התאונות הוא שילוב של תאונות עם / ללא הפעלת ביטוח, שכולן נחקרו באופן פנימי.

השיפורים העיקריים בשנת 2019 כללו:

- 15 אירועי חברה בנושא בטיחות בתעבורה נערכו במהלך חודש הבטיחות בתעבורה הארצי, תוך מיקוד בנושא הסחות דעת בנהיגה. בנוסף, נעשו הדרכות בסימולטור התהפכות הממחיש את חשיבות השימוש בחגורת הבטיחות;
- נושא בטיחות בתעבורה תוקשר על ידי מנכ"ל החברה בבלוג הפנימי;
- הוקמה יחידת אכיפה פנימית לאתר נתב"ג, המבצעת סיורים למיפוי וזיהוי הפרות, כולל מתן דוחות תנועה;
- 51% פחות הפרות נצפו ב- TRAFFILOG, מערכת מבוססת אינטרנט המתעדת חריגות ממגבלות מהירות, בהשוואה לביצועי 2018;
- 26% פחות דו"חות הוגשו באמצעות "נוהל 6", מערכת המתעדת הפרות שדווחו בעילום שם בנוגע לרכבי התעשייה האווירית שנסעו מחוץ לאתרים שלנו, בהשוואה לשנת 2018;
- למרות מכלול המאמצים, חלה עלייה במספר תאונות הדרכים בהשוואה לשנה שעברה. מגמת עלייה זו נצפתה גם ברמה הלאומית, כ-10% בישראל, בשל שלושה גורמים מרכזיים: איכות תשתיות, רמת הבטיחות של כלי הרכב וטעויות אנוש. בהתאם, עידכנו את תכניות העבודה לשנת 2020, על מנת להפוך את המגמה.

אימפקט חברתי

103-1 | 103-2 | 103-3 | 413-1

מיטיבים עם קהילות שכנות, היו המניעים העיקריים למעורבות בקהילה בכל האתרים שלנו. כתוצאה מכך, זהו יעדים ראשוניים חדשים למדידה ולהמשך פיתוח, במטרה לעודד נערים ונערות צעירים להתמיד בלימודי מדעים, טכנולוגיה, הנדסה ומתמטיקה (STEM), תוך שימת דגש על שוויון מגדרי במקצועות אלה, בשילוב של חדשנות וקיימות.

אורט התעשייה האווירית

בשנת 1963 הקימה התעשייה האווירית בית ספר מקצועי בלוד, במטרה לממש חזון חינוכי המאפשר לבני נוער לקבל תעודה ולזכות במקצוע. בית הספר הוא חלק מרשת בתי הספר הארצית של אורט הפרוסה ברחבי ישראל. מודל ייחודי זה משלב לימודים רגילים עם יום עבודה שבועי מעשי במתקני הייצור של התעשייה האווירית. מתוך אלפי בוגרים עד כה, כשליש חזרו לתעשייה האווירית כבוגרים, וכשליש פיתחו קריירות בחברות אחרות הקשורות לתעופה והגנה.

ההכשרה בבית הספר מבוססת על שלוש התמחויות: מכונאות מטוסים, מערכות חשמל ואלקטרוניקה וכטב"מ. תחומי התמחות אלו מאפשרים לתלמידים להשתלב בחיל האוויר הישראלי.

התעשייה האווירית תומכת באופן מלא בהיבטים התפעוליים והחינוכיים של בית הספר, החל מהסעות והסעדה, ועד הרצאות פרונטליות, סיורים ושיעורים מעשיים בחטיבות השונות, וכן סיוע לתלמידים באמצעות שיעורים פרטיים באנגלית ובמתמטיקה. התלמידים מקבלים גם שכר בגין עבודתם השבועית, כולל כל הזכויות הסוציאליות.

נושא מהותי

התעשייה האווירית ממשיכה להיות מחויבת לקהילות שנמצאות באיזורי פעילותנו, כמו גם לחברה הישראלית כולה. התחושה שלא תסולא בפז, של נתינה והשפעה חיובית על האחר, מניעה רבים מעובדינו להמשיך ולהושיט יד. כ-5% מעובדי החברה הם מתנדבים קבועים.

בשנת 2019 נרשמו **9,400 שעות התנדבות בהשתתפות כ-2,300 מעובדי התעשייה האווירית במגוון יוזמות קהילתיות**. ב-2019 נמדדה ירידה בכמות שעות ההתנדבות. הסיבה המרכזית היא תהליך המיקוד מחדש של התכנית האסטרטגית לאימפקט חברתי (ראו בהמשך עמוד זה) ותהליך הארגון מחדש של חטיבת התעופה. בנוסף, כ-4,900 חבילות מזון נתרמו למשפחות נזקקות על ידי עובדינו, בחגי ישראל (ראש השנה ופסח).

אסטרטגיית האימפקט החברתי שלנו

כחלק מחזון 2023 שלנו, התעשייה האווירית השיקה תהליך חדש ונרחב במהלך שנת 2019, על מנת לשפר את תהליכי המעורבות בקהילה ואת מדידתם, וכדי למקד את מאמצינו תוך ניצול מקסימלי של השפעתנו.

כחלק מתהליך זה, הוקם פורום המובילים החברתיים של התעשייה האווירית, אשר בחן לעומק את המטרות החברתיות הנוכחיות של החברה, ואת שיטות המדידה, וכללו התאמה ליעדים ולאסטרטגיות העסקיות. התהליך הוכיח שהעצמת עובדים, ורצון לביסוס קשרים

התלמידות, לעובדים והנהלת התעשייה האווירית, כמו גם למנהלים עסקיים בולטים בישראל.

תכניות חינוך בנושאי חלל

עובדי חטיבת החלל בתעשייה האווירית משתתפים במגוון יוזמות חלל ייחודיות, לרבות: הרצאות על טכנולוגיות חלל ולוויינים בעשרות בתי ספר ברחבי ישראל; סיורי תלמידים באתר האינטגרציה והניסויים של לווייני החברה, בהובלת מהנדסי החלל שלנו; הרכבות ננו-לוויינים, כפרויקטים בבתי ספר; פעילויות משותפות עם אוניברסיטאות ומשרד החינוך, כולל פיתוח תכניות לימודים בנושאי חלל.

יוזמות נוספות

עובדי החברה פועלים כל השנה במגוון תכניות שונות, כגון תכנית רמון ספייסלאב לתלמידי חטיבות הביניים, ופידל, המיועדת לתלמידים יוצאי אתיופיה. אנו מובילים יוזמות נוספות עם אוכלוסיות בעלות צרכים מיוחדים, כגון הפרויקט המשותף עם גרוטראלי, לבניית רכב מירוצים לילד עם מוגבלות, ותערוכת אמנות פרי יצירה של בנו של אחד מעובדי החברה, נער עם אוטיזם.

פרויקט מהנדסות העתיד

פרויקט "מהנדסות העתיד" הושק בסוף 2015, כדי לתת מענה לצורך לאומי דחוף לפתח ולהרחיב את כח האדם של ישראל הניחן בכישורי מדע, טכנולוגיה, הנדסה ומתמטיקה (STEM). אחת הדרכים למענה היא הגדלת מספר התלמידות הלומדות ועובדות בתחומים אלו החל משלב התיכון.

בשנת 2019 החל המחזור החמישי של תלמידות התיכון שהשתתפו בפרויקט. בכל מחזור נבחרות 100 תלמידות מצטיינות אשר טכנולוגיה ומדעים מהווים עבורן תחום לימוד ראשי, ומוצעת להן חוויה ייחודית שנועדה לעודד אותן להעדיף את מקצועות ה-STEM כמסלול הקריירה העתידי שלהן.

התלמידות נחלקות ל-10 צוותים, המונחים על ידי מהנדסות מחטיבות שונות בתעשייה האווירית. בפני כל צוות מוצג אתגר ייחודי, שעל פיתוח פתרונו עליו תעמולנה הנערות במשך שלושה חודשים, ובמקביל הן משתתפות בסדורים במתקני החברה, ובפאנלים עם מומחי טכנולוגיה מעוררי השראה מהתעשייה האווירית ומחברות אחרות בישראל.

במחזור זה הוצעו פתרונות טכנולוגיים בני ביצוע, הכוללים: מערכת פיקוח לזיהוי וחקירה של דפוסי נהיגה, יכולות התחמשות אווירית עבור מטוסי קרב, מניעת התנגשות בין כטב"מים המיועדים לשילוח חבילות, מערכת התרעה ומניעה של הצפות, ניווט אווירי שאינו מבוסס על GPS, מערכת למניעת תאונות בנייה, חניה בעיר חכמה ונהיגה בטוחה בתנאי מזג אוויר קשים.

בסוף הפרויקט הוצגו אבות-הטיפוס והמודלים העסקיים למשפחות

איכות הסביבה

ניהול סביבתי

103-1 | 103-2 | 103-3 | 307-1

התעשייה האווירית ממשיכה לאחד כוחות עם שרשרת הערך של סקטור התעופה וההגנה, בשיפור ביצועי הקיימות הכלליים של תעשייה זו. מפיתוח פתרונות חדשים למטוסים, כחלק מתכנית האיחוד האירופי Horizon 2020 (ראו עמודים 52-53), ועד השתתפות בקביעת הנחיות ופתרונות המפותחים במשותף על ידי ארגון ה-IAEG (ראו עמוד 21).

ציות לחוקים ותקנות בנושאי סביבה

נושא מהותי

תכנית הקיימות של התעשייה האווירית מבוססת על מחויבותנו הבלתי מתפשרת לעמוד בכל החוקים והתקנות החלים על הפעילות והעסקים שלנו. בשל ריבוי תהליכים, עסקאות ופעילויות, אנו נדרשים לעמוד בדרישות משפטיות רבות, באופן שוטף. לטובת ניטור דרישות הסביבה, הבטיחות והגהות שלנו, קיימת בחברה מערכת מקוונת המתעדכנת תמידית בשינויי חקיקה, בכדי להבטיח את עמידתה של התעשייה האווירית בגרסאות המעודכנות ביותר של דרישות אלו. המערכת המקוונת מאפשרת לנו לקבל במועד עדכונים של דרישות משפטיות עכשוויות ועתידיות, כך שנוכל ליישם תוכניות מוכנות מראש. בכל מקרה שבו מזהים אי-ציות, ההנהלה הבכירה מיועדת וננקטות פעולות מתקנות. יתרה מזאת, ישנם מקרים שבהם האירוע או הנושא מדווחים לדירקטוריון ו/או מבקרי החוץ שלנו, ואם מתקיימים הקריטריונים הרלוונטיים, הם גם מדווחים לציבור. למיטב ידיעתנו ועד למועד הוצאת דו"ח זה, לא הוטלו על התעשייה האווירית כל עיצומים, קנסות או מכתבי הפרות ביחס לביצועינו הסביבתיים בשנת 2019.

נושא מהותי

ניהול ופרקטיקות סביבתיות החלו לראשונה בתעשייה האווירית באמצע שנות ה-80, בעיקר לטובת בטיחות העובדים ושיפור הטיפול בחומרים מסוכנים ובפסולת. כיום, כאשר כל חטיבות הייצור שלנו מותעדות לתקן ISO 14001: 2015 כנוהל בסיסי, התעשייה האווירית מנטרת כל העת את השפעתה הסביבתית ושואפת לניהול יעיל של היבטי אנרגיה, פליטות לאוויר, מים, שפכים ופסולת, ומשתפת פעולה בהתמודדות עם אתגרי תעשיית התעופה וההגנה, כמו שינוי אקלים.

תעופה מאפשרת לבני אדם לממש את אחת מזכויות האדם הבסיסיות כפי שהוגדרו על ידי האו"ם - חופש התנועה והנגישות. אלה נדרשים כדי שניתן יהיה לממש זכויות אחרות - יצירת מערכות יחסים, סחר הוגן, תחרותיות, שוויון הזדמנויות, בטיחות וכו'. יש לשמור ולשפר את הזכויות הללו תוך פיתוח פתרונות חדשים ומקיימים.

טכנולוגיות מטוסים קיימות מייצרות עלויות סביבתיות על ידי הסתמכות בלעדית על דלק מאובנים, מקור אנרגיה בלתי מתחדש עם רגישות גיא-פוליטית ופליטות משמעותיות של מזהמי אוויר וגזי חממה. ייצור, תפעול, תחזוקה וגריטה של כלי טיס גורמים לטביעת רגל סביבתית ניכרת. בנוסף, מחסור עולמי בחומרים מהווה מקור דאגה הולך וגובר לייצור רציף, לצד תקנות מחמירות יותר, המביאות להוצאה משימוש של חומרי גלם רבים בתעשייה.

ניהול סיכונים סביבתיים

הדירקטוריון והנהלת החברה מחויבים לפיתוח בר-קיימא ולביסוס תרבות ארגונית המקדמת אחריות תאגידית. כחלק ממחויבות זו, ובהתאם להוראות רשות החברות הממשלתיות בעניין זה, מקיימת הנהלת החברה דיונים ביחס לתכנון ויישום של נושאים אלו. נוסף על כך, דיווחי הנהלה ייעודים בסוגיות סביבתיות מתקיימות בוועדת הקיימות של הדירקטוריון. ביחס לסיכונים סביבתיים (כולל תקנות סטטוטוריות הקשורות בקבלת החלטות) ראו סעיף 22 לפרק הרביעי בדו"ח הכספי של החברה (בעברית) לשנת 2019, עמודים 104-105.

סקרי קרקעות

בהתבסס על דרישת היחידה הממשלתית לרישוי חברות ביטחוניות, ערכה התעשייה האווירית סקרי קרקע היסטוריים (Phase I) בשנת 2011, שכללו איסוף מידע רלוונטי בנוגע לאזורים פוטנציאליים של חשש סביבתי משימוש היסטורי בנכסי הנדל"ן של החברה בכל אתריה. תכנית רב-שנתית מפורטת לסקרים נוספים, מתועדפת על פי היקף הפעולות בכל אתר, הועברה ואושרה על ידי הרשויות הרלוונטיות. הערכת אתר סביבתי (Phase II) נערכה בשנים 2016 – 2017 במפעל טכנולוגיות ייצור. הערכת האתר כללה דגימה של קרקע, גזי קרקע ומי תהום. תרכובות כלור אורגניות נדיפות נמדדו במקום הקודם שבו השתמשו בעבר בטטרה-כלורתילן (PCE). רשות המים הישראלית אישרה תכנית שיקום לאזור זה.

ניהול אנרגיה

103-1 | 103-2 | 103-3 | 302-1 | 302-4 | הבטחת מהימנות מוגבלת בהיקפה

אנרגיה וצריכתה הועברה לעובדי מפתח, כולל מנהלי אגפים, אחראי אנרגיה ונאמני אנרגיה. יחידות התעשייה האווירית המותעדות לתקן ISO 50001 לניהול אנרגיה הן: מלט, ש.ת. וחטיבת מט"ח.

צריכות חשמל

100% מצריכת החשמל של התעשייה האווירית מבוססת על יצרן פרטי המייצר חשמל על בסיס גז טבעי.

החל משנת 2007 מקיימת התעשייה האווירית תכנית עבודה רציפה ליישום תהליכי יעילות וחסכון אנרגטי ברחבי הארגון. **מאז 2007 נחסכו 636 ג'יגה-וואט בהשוואה לתרחיש "עסקים כרגיל"**. החיסכון הושג לצד עלייה בצריכת החשמל הכוללת בשנת 2019, עקב אכלוס בניינים חדשים ועלייה כללית בפעילות הייצור.

סך החשמל שנצרך בשנת 2019 עמד על 760,644 ג'יגה-ג'אול. החברה לא מכרה אנרגיה (חשמל, קירור / חימום או קיטור) בשנה זו.

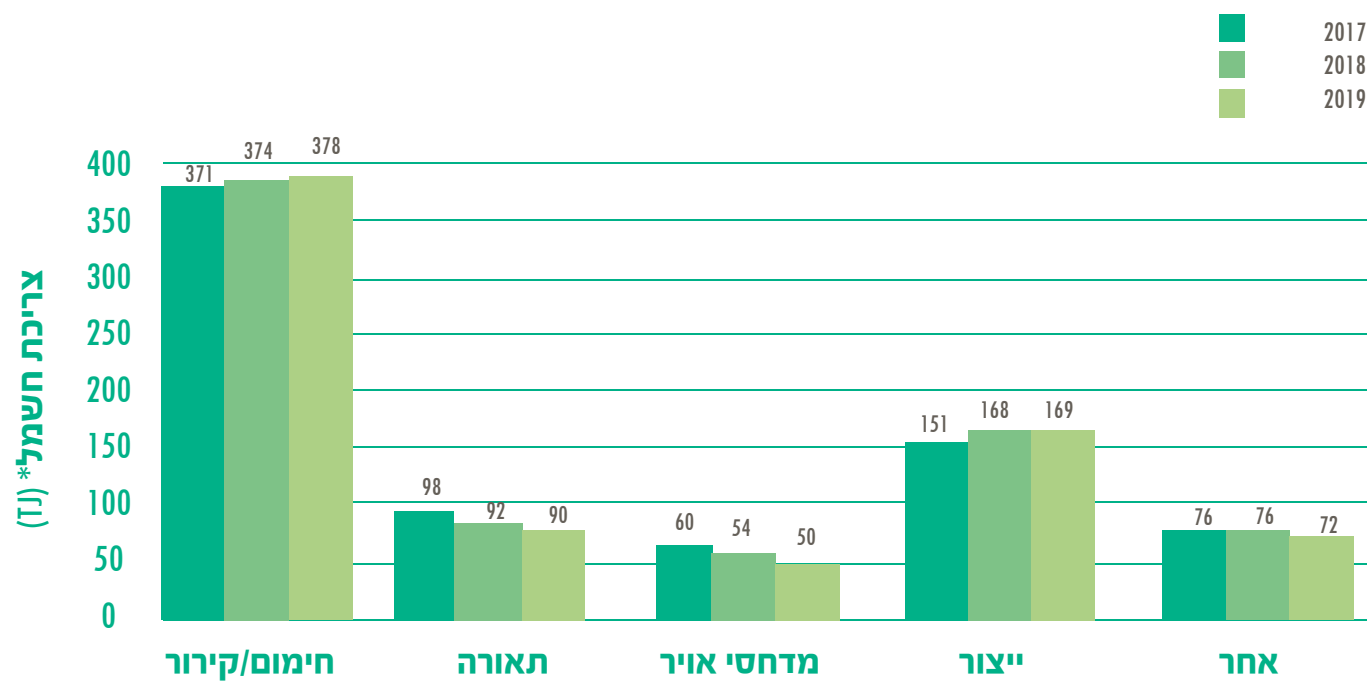
נושא מהותי

כל ענפי התעשייה צורכים אנרגיה להפעלה וצמיחה. בכל רחבי העולם מחפשות המדינות דרכים להגדיל את נתח האנרגיה המתחדשת בצריכת האנרגיה הכוללת שלהן, בניגוד לצריכת הכמויות המידלדלות של מקורות אנרגיה שאינם מתחדשים, האחראים לזיהום אוויר ולשינוי אקלים. אנו חשים כי הקטנת צריכת אנרגיה הן במשרדים והן בפעילותנו התעשייתית באתרים שלנו, לצד העלאת שיעורי התייעלות בכל מקום אפשרי הן מחויבויות חיוניות, ואנו שואפים להפעיל את התשתיות שלנו (חשמל, דלקים וגז טבעי) בתנאים אופטימליים, לצד יעילות כלכלית מקסימאלית וידידותיות לסביבה.

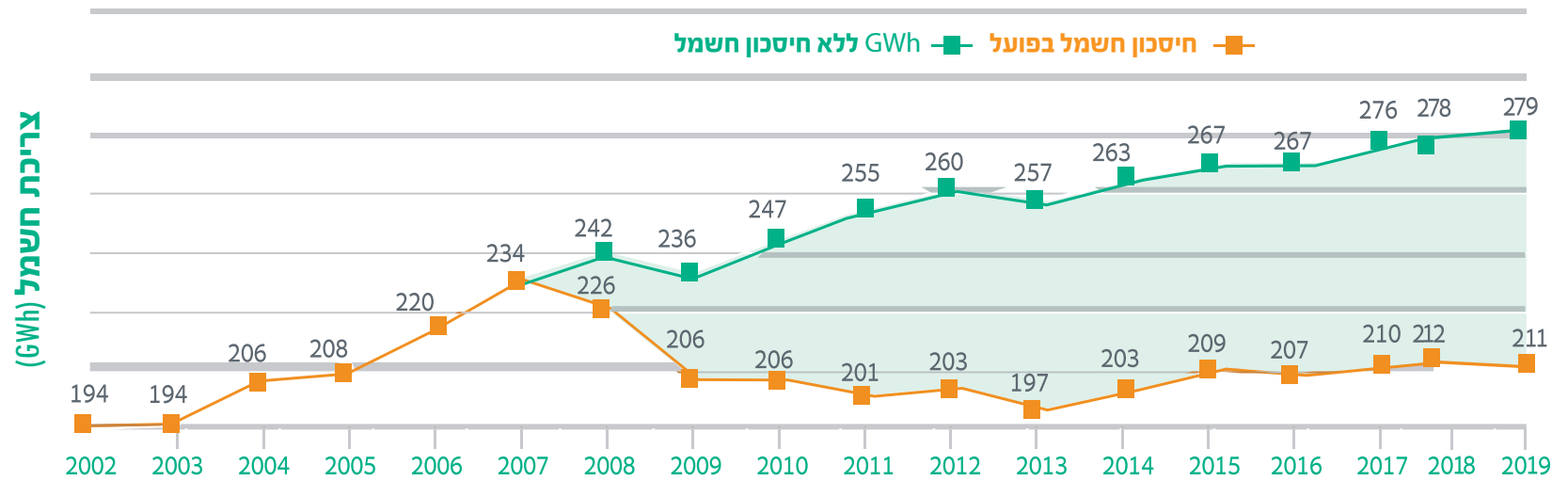
כל חטיבה של התעשייה האווירית וחלק מהיחידות התומכות מעסיקה אחראי אנרגיה, האחראי על ניהול האנרגיה, ובכלל זה איסוף ודיווח נתונים. מנהלי אגפים עורכים תכניות של יעילות אנרגטית, כולל החלפת תהליכי ייצור HVAC, תאורה וייצור לא יעילים. החטיבות מכשירות נאמני אנרגיה לצורך פיקוח ומעקב אחר מתקנים ייעודיים, קידום מודעות העובדים והבטחת תחזוקה מונעת, כמו גם דיווח על ביצועי המתקן לאחראי האנרגיה של החטיבה.

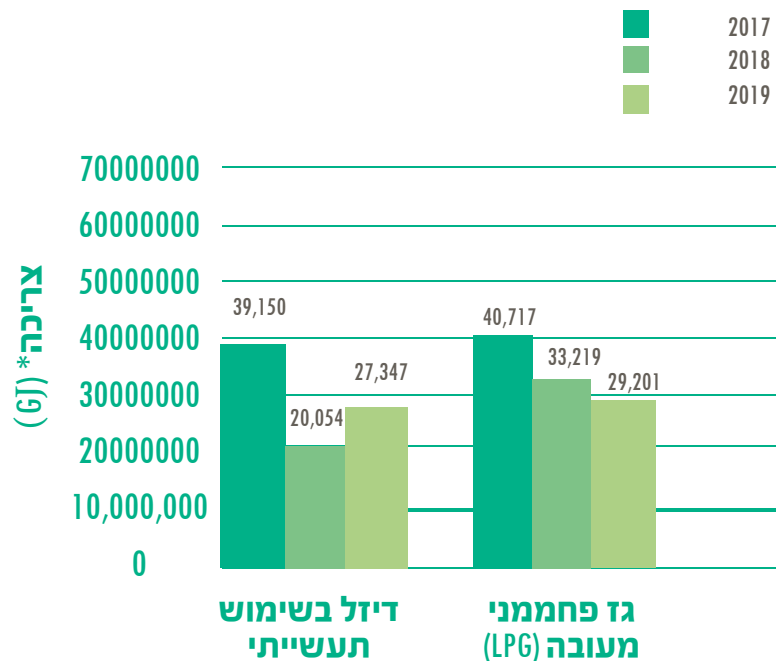
בשנת 2019 **82% מעובדינו סיימו קורס הכשרה ייעודי באמצעות לומדה בנושא חיסכון באנרגיה**, והכשרה נוספת בנושא אספקת

* מקור המידע להמרת יחידות: the 2006 guide of the intergovernmental panel on climate change

* מקור המידע להמרת יחידות: the 2006 guide of the intergovernmental panel on climate change

אנרגיה מתחדשת

התעשייה האווירית לא ניצלה מקורות אנרגיה מתחדשת בשנת 2019; עם זאת, במהלך השנה התקינה התעשייה האווירית פאנלים סולאריים בחלק מאתר, כחלק מתכנית הפחתת גזי החממה ותכנית החיסכון באנרגיה שלנו, שצפויים להיכנס לפעולה במהלך שנת 2020.

צריכות דלקים לשימוש תעשייתי

סך הדלקים שנצרכו בשנת 2019 לשימושים תעשייתיים הסתכם ב- 56,548 ג'יגה-ג'אול, עלייה של 6% משנת 2018, המיוחסת לשיעורים גבוהים יותר של פעילות חוץ. בשנת 2019 נצפתה ירידה מתמדת של 12% בצריכת גז פחממני מעובה (גפ"מ) בהשוואה לשנת 2018.

צריכות דלקים לתחבורה

התעשייה האווירית מפעילה צי רכבי ליסינג לעובדיה, וכן צי רכבי איגום לנסיעות קצרות בין אתריה. סך כל הנסיעות בשנת 2019 הסתכמו ב-76,124,016 קילומטרים; ירידה של 30% בהשוואה לשנת 2016. מדד זה מוערך בהתבסס על סך צריכת הדלק הכוללת לתחבורה (ראה טבלה להלן) וממוצע צריכת 12 ק"מ / ליטר לכלי רכב.

דלק סילוני נצרך בעיקר בחטיבת התעופה, ונחלק בין צריכה שולית של פעילות מפעל מטוסי מנהלים, וצריכה עיקרית על ידי פעילויות תחזוקה והסבה (MRO), לצורך שליחת המטוסים ללקוחות מעבר לים.

בשנת 2019 ראינו ירידה משמעותית בצריכת דלק דיזל לתחבורה, שכן **צי מכוניות הליסינג שלנו עומד כעת על אפס מכוניות דיזל**, יישום מוצלח של המדיניות שלנו, שנקבעה בשנת 2017. בנוסף, תהליך להחלפת כלי רכב תפעוליים קטנים מונעי-דיזל בהנעה חשמלית יושם במהלך 2019. ירידה בולטת נצפתה גם בצריכת הבנזין הכוללת, מכיוון **שמספר כלי הרכב ההיברידיים בצי הליסינג שילש את עצמו**.

בשנת 2019 עלתה צריכת הדלק הסילוני ב-5.5%, בשל שיעורי פעילות גבוהים יותר. בסך הכול, **סך הדלקים לתחבורה ירד ב-20% בין השנים 2015-2019**.

סוג דלק	2017 (ליטר)	2018 (ליטר)	2019 (ליטר)
תחבורה	דיזל (50)	904,907	804,530
	בנזין (95)	7,088,850	5,539,138
תעופה	דלק סילוני	4,083,931	4,307,367
סה"כ	11,494,633	11,283,797	10,651,035

	2017	2018	2019
מס' כלי רכב היברידיים*	149	308	960

* המידע אינו כלול בהבטחת המהימנות המוגבלת בהיקפה

פליטות גזי חממה

103-1 | 103-2 | 103-3 | 305-1 | 305-2 | 305-4 | הבטחת מהימנות מוגבלת בהיקפה

מצאי פליטות גזי החממה של התע"א הינו מורכב וכולל את כל אתריה התפעוליים בישראל, כולל חברות-הבת. תפעולית, מאמצינו מתמקדים בניהול אפקטיבי של צריכות האנרגיה ופתרונות תחבורה ירוקה יותר, תוך שילוב פתרונות אנרגיה מתחדשת.

המקורות הנכללים בתהליכי הכימות כוללים צריכת דלקים לשימושים תעשייתיים ולתחבורה, וצריכות חשמל המבוססות על 100% גז טבעי מיצרן חשמל פרטי.

החיסכון בחשמל בשנת 2019 (מכלול 2) הושג לצד עלייה עקב אכלוס בניינים חדשים ועלייה כללית בפעילות הייצור.

עצימות פליטות גזי חממה

עצימות גזי החממה של החברה מחושבת ביחס **לשטח הבנוי הכולל של 876,121 מ"ר** בשנת 2019:

עצימות גזי חממה	*2017	*2018	2019
מכלול 1	0.041	0.039	0.037
מכלול 2	0.105	0.106	0.105

* המידע עבור פד"ח (פחמן דו-חמצני) לשנים 2017-2018 עודכן בעקבות עדכון נתוני צריכת דלק סילוני.

נושא מהותי

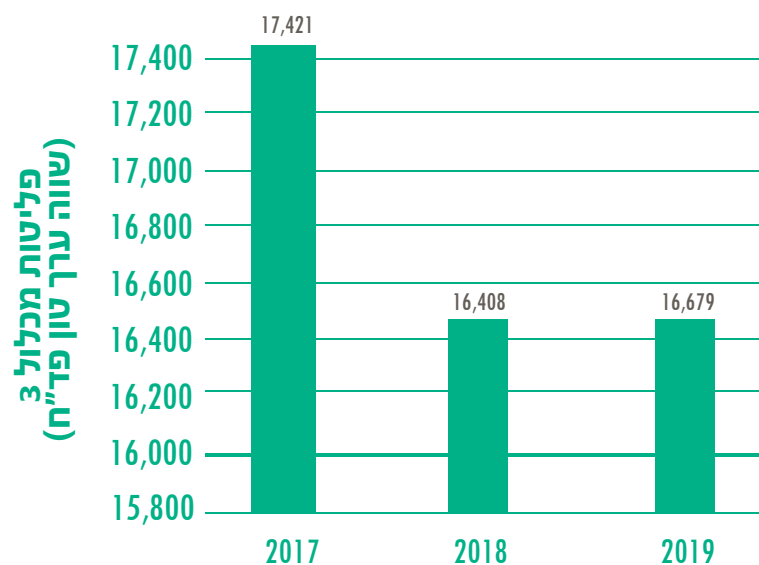

לפי סוכנות החלל האמריקאית (נאס"א), שנת 2019 היתה השנה השנייה החמה ביותר, אחרי 2016. תכנית ניהול גזי החממה של התע"א הינה חוצת-ארגון וכוללת:

- דיווח שנתי במסגרת הארגון הבינלאומי לדיווח גזי חממה CDP (שנת 2017 היתה שנת הדיווח הראשונה של החברה);
- דיווח שנתי במסגרת המערך הוולונטרי של המשרד להגנת הסביבה לפליטות גזי חממה (שנת 2017 היתה שנת הדיווח הראשונה של החברה);
- מימוש יעדים ספציפיים להפחתת גזי חממה במסגרת תכנית החומש האסטרטגית לקיימות 2023;
- קידום הפחתות גזי חממה במטוסים, באמצעות תהליכים שהתע"א מובילה במסגרת פרויקט מו"פ אירופה 2 clean sky (ראו עמ' 52-53).
- קידום תהליכים בנושא שינוי אקלים במסגרת ההשתתפות של התע"א בארגון IAEG של סקטור התעופה וההגנה (ראו עמ' 21);
- חיבור לנושא שינוי האקלים ביעדי פיתוח בר-קיימא של האו"ם (יעד 13);

מקור הפליטה	פליטות בשווה ערך טון פד"ח 2017	פליטות בשווה ערך טון פד"ח 2018	פליטות בשווה ערך טון פד"ח 2019	מגמות בפליטות 2018-2019
מקורות דלקים נייחים (תעשייתי)*	5,776	3,714	4,081	
מקורות דלקים נייחים (תחבורה)	30,121	30,059	28,720	
סה"כ מכלול 1 פליטות ישירות	35,897	33,773	32,801	↓
צריכת חשמל	92,045	92,837	92,291	
סה"כ מכלול 2 פליטות עקיפות	92,045	92,837	92,291	↓
סה"כ פליטות*	127,942	126,610	125,092	↓

* המידע עבור פד"ח (פחמן דוח חמצני) לשנים 2017-2018 עודכן בעקבות עדכון נתוני צריכת דלק סילוני.

פליטות גזי חממה בשרשרת הערך (מכלול 3): נסיעות עובדים בתפקיד לחו"ל

נתוני מכלול 3 של נסיעות חו"ל מייצגים 90% מכלל הנסיעות העסקיות שהתרחשו במהלך 2019, המייצגים את החלק המהותי של הפליטות. מתודולוגית החישוב מבוססת על הנחיות חישוב פליטות מכלול 3 של ארגון WRI, לפי קטגוריה 6 - נסיעות עסקיות.

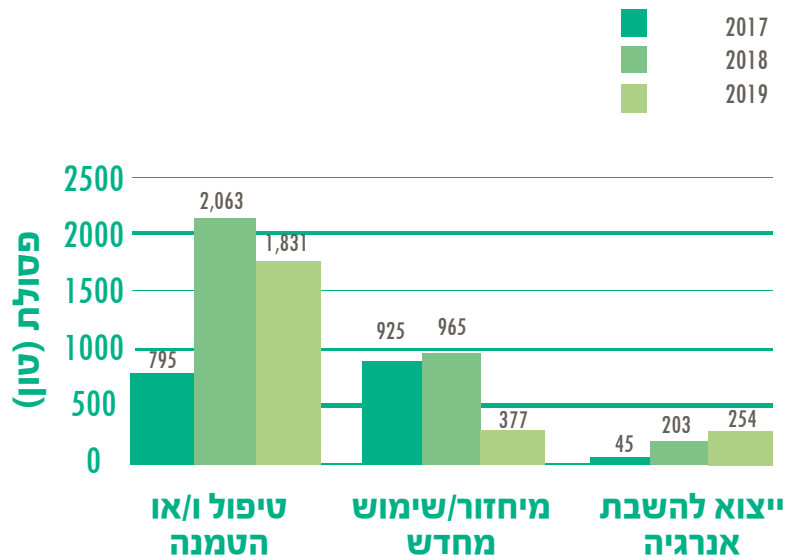
החישובים התבססו על נתונים מבוססי-מרחק של טיסות בלבד. על פי ההנחיות, נתוני הפעילות (כלומר, קמ"ש-לאדם הנוסע בטיסה) הוכפלו במקדמי הפליטה (מקדמי פליטות בטיסה בינלאומית של נוסע אווירי ממוצע, DEFRA 2019).

פסולת ושפכים

103-1 | 103-2 | 103-3 | 306-2 | 306-4 | הבטחת מהימנות מוגבלת בהיקפה

פסולת מסוכנת

בשנת 2019 פונו 2,462 טונות של פסולת מסוכנת מחצרות התעשייה האווירית, וכל הפסולת שהועברה לשימוש חוזר או מוחזרה, טופלה בהתאם לאפשרויות המוצעות על ידי קבלן הפסולת. פסולות אשר יוצאו לחו"ל הועברו למיחזור בתהליכי השבת אנרגיה תחת רישוי של המשרד להגנת הסביבה.

פסולת

נושא מהותי

חומרי הגלם הולכים ומצטמצמים בקנה מידה גלובלי. מציאות זו מצריכה ניהול אחראי של הפסולת – כלכלית וסביבתית – ושימוש במערכות המעלות את רמות השימוש החוזר, המיחזור וההשבה האנרגטית של פסולות

מסוכנות ולא-מסוכנות. זאת בד בבד עם הטמעת תהליכים חכמים בצריכת חומרי הגלם במקור.

בהשוואה לשנת 2018, סך הפסולת המסוכנת הצטמצמה ב-23%, וסך הפסולת הלא-מסוכנת ירדה ב-2%. שינויים אלו נובעים מקצבי פעילות משתנים. שיעור המיחזור/שימוש מחדש **בפסולת לא-מסוכנת עמד על 60% ב-2019.**

טיפול בשפכים

נושא מהותי

סך השפכים שהוזרמו בשנת 2019 עמד על 225,893 מ"ק באתר נתב"ג בלבד (באתר זה נפלטים הרוב המכריע של השפכים התעשייתיים של החברה). מדובר בירידה של 9% בהשוואה לשנת 2018, שמקורה בקצבי פעילות משתנים.

כל נתוני צריכת השפכים מבוססים על מידע ניטור וחיוב פנימי וחיצוני.

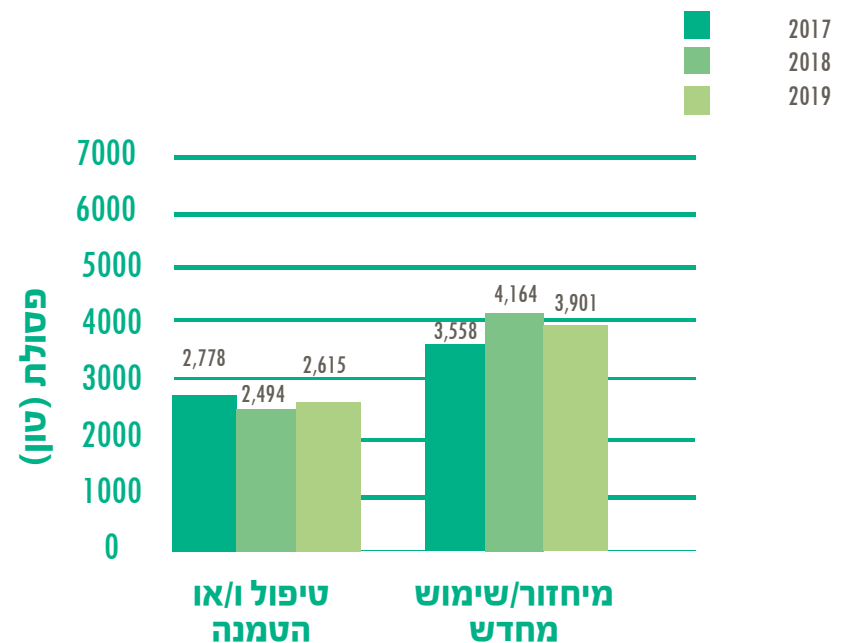
צריכות מים

ישראל שוכנת באזור גיאוגרפי הסובל ממחסור במים, ולכן חברות רבות בישראל מגלות מנהיגות בפיתוח טכנולוגיות מים ברמה בינלאומית. התעשייה האווירית מתייחסת לצריכת מים בפעילותה כמשאב משמעותי, ונוקטת בצעדים אקטיביים על מנת להפוך אותה ליעילה יותר. **סך כל המים המתוקים שנצרכו בשנת 2019 היה *670,658 מ"ק**, כולל כל מקורות המים הנמצאים בשימוש בכל האתרים הבאים: נתב"ג, אלתא, מל"מ, רמתא, מב"ת ותמ"מ. כל נתוני צריכת המים מבוססים על מידע ניטור צריכה פנימי וחיצוני, וחיובים כספיים.

* בשל מגבלות בזמינות מידע, לא התקבל כל המידע הנדרש משני אתרים לטובת הביקורת החיצונית המוגבלת בהיקפה. עם זאת, חשוב לציין כי למידע שאינו כלול אין השפעה מהותית על הדיווח.

פסולת לא-מסוכנת

בשנת 2019 פונו 6,516 טונות של פסולת לא-מסוכנת מחצרות התעשייה האווירית, מתוכן 60% הועברו לשימוש חוזר או מוחזרו, וטופלו בהתאם לאפשרויות המוצעות על ידי קבלן הפסולת.

פליטות לאוויר

103-1 | 103-2 | 103-3 | 305-7 | הבטחת מהימנות מוגבלת בהיקפה

ההישג המרכזי שלנו בשנת 2019 הוא **הפחתה דרמטית של 75% בפליטות תרכובות אורגניות נדיפות VOC**, בהשוואה לשנת 2018. זוהי תוצאה של תהליך מעבר מחומר עיקרי ששימש להסרת שומנים בייצור, לאלטרנטיבה ידידותית יותר לסביבה.

נושא מהותי

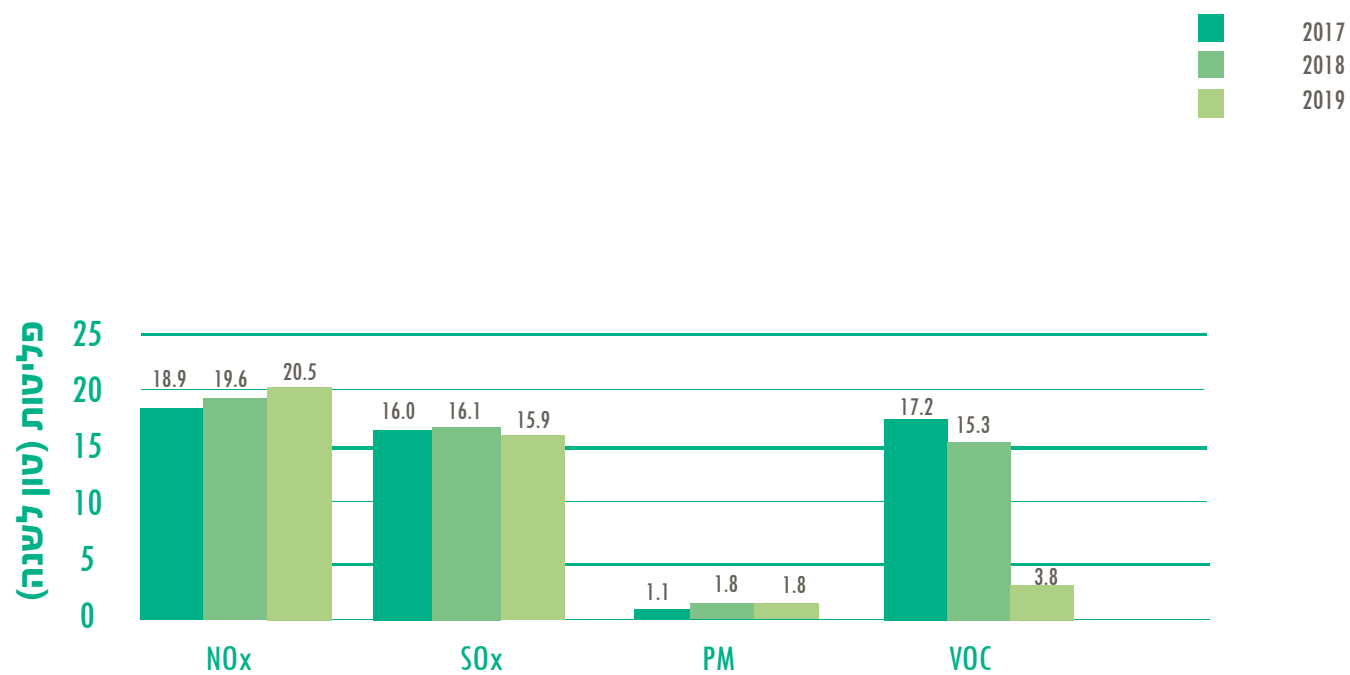

פליטות מזהמים לאוויר קשורות באופן מובהק להשפעה על בריאות הציבור והסביבה. התורמים המרכזיים לזיהום האוויר הם סקטור התחבורה, סקטור התעשייה וסקטור החקלאות. התעשייה האווירית פועלת באופן מתמשך להפחתת השימוש בחומרים מסוכנים בתהליכי הייצור שלה, ובהתקנת מערכות מתקדמות לצמצום פליטות מזהמים לאוויר מתהליכי הייצור התעשייתיים וממקורות תחבורתיים.

עמידת מתקני החברה בתקנות חוק אוויר נקי – 2008

חוק אוויר נקי הישראלי שנכנס לתוקף בינואר 2011 נועד להשפיע באופן דרמטי על כל המקורות המשפיעים על איכות האוויר בישראל באמצעות מנגנוני רגולציה. לאחר תהליך הערכה נרחב שנעשה בכל החברה, נמצאו שניים מהם ככפופים לקריטריונים של תקנות חוק אוויר נקי הישראלי - 2008. מתקנים אלה עברו סדרת תהליכים העונים על כל הדרישות החוקיות, וביצועיהם בשנת 2019 הם על פי מתודולוגיות ניטור וחישוב שהוגדרו במרשם הפליטות לסביבה - 2012 (PRTR).

יש לציין שמזהמים אורגניים עמידים (POP) אינם קיימים בפעילויות התעשייה האווירית.

אינדקס תוכן GRI

GRI Content index

102-55

עבור שירות בדיקת אינדקס תוכן GRI, ארגון ה-GRI בדק כי אינדקס התוכן GRI מוצג בבהירות וההפניות לכל המדדים הכלולים מותאמים לפרקים הרלוונטיים בגוף הדו"ח.

שטח	מדד	שם הארגון	מדד	שטח
GRI 101: foundation 2016				
מדד כללי: פרופיל ארגוני				
12	102-1	שם הארגון	102-1	
39-41	102-2	פעילויות, מותגים, מוצרים ושירותים	102-2	
12	102-3	מיקום הנהלה	102-3	
12	102-4	פעילות גלובלית	102-4	
100, 42, 12	102-5	אופי הבעלות	102-5	
38-41, 12-13	102-6	שווקי הפעילות	102-6	GRI 102 מדד כללי 2016
42, 38, 12	102-7	סדר גודל הארגון	102-7	
56-59	102-8	מידע על עובדים	102-8	
43-45	102-9	שרשרת האספקה	102-9	
100, 13	102-10	שינויים מהותיים בארגון ובשרשרת האספקה שלו	102-10	
14	102-11	עיקרון הזהירות המונעת	102-11	
21	102-12	יוזמות חיצוניות	102-12	
21	102-13	חברויות בגופים חיצוניים	102-13	

שטמטות	עמוד	מדד	סטנדרט GRI
מדד כללי: אסטרטגיה			
	4-5	הצהרת אסטרטגיה לקיימות בארגון	102-14
	4-5	השפעות עיקריות, סיכונים והזדמנויות	102-15
מדד כללי: אתיקה			
	34, 11	ערכים, עקרונות, סטנדרטים ונורמות התנהגות	102-16
מדד כללי: ממשל תאגידי			
	28	מבנה הממשל התאגידי	102-18
	28	הרכב הדירקטוריון וועדותיו	102-22
	14	תפקיד הדירקטוריון קביעת מטרות, ערכים ואסטרטגיה	102-26
	14	זיהוי וניהול השפעות כלכליות, סביבתיות וחברתיות	102-29
	14	תפקיד הדירקטוריון בדיווח קיימות	102-32
	14	דיווח סוגיות קריטיות לדירקטוריון	102-33
	14	אופי הסוגיות הקריטיות וסה"כ סוגיות אשר דווחו, ואופן הטיפול בהן	102-34

שטנדרט GRI	מדד	עמוד	השטות
מדד כללי: מעורבות מחזיקי-עניין			
:GRI 102 מדד כללי 2016	102-40	רשימת מחזיקי העניין	18-19
	102-41	הסכמים קיבוציים	61
	102-42	תהליך זיהוי מחזיקי העניין	18-20
	102-43	הגישה לרב-שיח מחזיקי העניין	18-20
	102-44	נושאים מרכזיים שעלו	18-19 ,14
מדד כללי: פרקטיקת הדיווח			
:GRI 102 מדד כללי 2016	102-45	המבנה התפעולי של הארגון	100 ,12
	102-46	תהליך הגדרת תוכן הדוח (ניתוח מהותיות)	14-16
	102-47	הנושאים המהותיים	14-17
	102-48	שינויים במידע מדוחות קודמים	100-101
	102-49	שינויים בדיווח	101
	102-50	תקופת הדיווח	100
	102-51	מועד הדיווח האחרון	100
	102-52	מחזוריות הדיווח	100
	102-53	פרטי קשר בנוגע לדו"ח	102
	102-54	דיווח בהתאם לתקני GRI (GRI Standards)	100
	102-55	אינדקס תוכן GRI	88
	102-56	הבטחת מהימנות חיצונית	100-101 ,6-7

שטנדרט GRI	מדד	עמוד	השטטות
נושא מהותי: ממשל תאגידי: ממשל תאגידי ואתיקה עסקית			
103 GRI: גישת ההנהלה 2016	103-1	הסבר על הנושא המהותי והיקפו	34, 28
	103-2	גישת ההנהלה ומרכיביה	34, 28
	103-3	הערכת גישת ההנהלה	34, 28
נושא מהותי: ממשל תאגידי: מניעת שחיתות ואנטי-שחוד			
103 GRI: גישת ההנהלה 2016	103-1	הסבר על הנושא המהותי והיקפו	35
	103-2	גישת ההנהלה ומרכיביה	35
	103-3	הערכת גישת ההנהלה	35
205 GRI: מניעת שחיתות 2016	205-2	תקשורת והדרכה בנושא מדיניות ונהלים נגד שחיתות	34-35
נושא מהותי: ממשל תאגידי: ציות לחוק			
103 GRI: גישת ההנהלה 2016	103-1	הסבר על הנושא המהותי והיקפו	72-73
	103-2	גישת ההנהלה ומרכיביה	72-73
	103-3	הערכת גישת ההנהלה	72-73
307 GRI: ציות סביבתי 2016	307-1	אי ציות בנושאי סביבה	72-73

שטנדרט GRI	מדד	עמוד	השטות
נושא מהותי: ממשל תאגידי: הגנת סייבר ואבטחת מידע			
:GRI 103 גישת ההנהלה 2016	103-1	הסבר על הנושא המהותי והיקפו	33
	103-2	גישת ההנהלה ומרכיביה	33
	103-3	הערכת גישת ההנהלה	33
נושא מהותי: כלכלי: פיתוח עסקי וביצועים כלכליים			
:GRI 103 גישת ההנהלה 2016	103-1	הסבר על הנושא המהותי והיקפו	42 ,38
	103-2	גישת ההנהלה ומרכיביה	42 ,38
	103-3	הערכת גישת ההנהלה	42 ,38
:GRI 201 ביצועים כלכליים 2016	201-1	שווי כלכלי ישיר	42 ,38
	201-4	סיוע כספי שהתקבל מהממשלה	42
נושא מהותי: כלכלי: תחרותיות			
:GRI 103 גישת ההנהלה 2016	103-1	הסבר על הנושא המהותי והיקפו	38
	103-2	גישת ההנהלה ומרכיביה	38
	103-3	הערכת גישת ההנהלה	38

שטונדרט GRI	מדד	עמוד	השטות
נושא מהותי: כלכלי: אחריות בשרשרת האספקה			
:GRI 103 גישת ההנהלה 2016	103-1	הסבר על הנושא המהותי והיקפו	43-44
	103-2	גישת ההנהלה ומרכיביה	43-44
	103-3	הערכת גישת ההנהלה	43-44
נושא מהותי: כלכלי: השפעה כלכלית עקיפה			
:GRI 103 גישת ההנהלה 2016	103-1	הסבר על הנושא המהותי והיקפו	45
	103-2	גישת ההנהלה ומרכיביה	45
	103-3	הערכת גישת ההנהלה	45
:GRI 203 השפעות כלכליות עקיפות 2016	203-2	השפעות כלכליות עקיפות	45
	204-1	אחוז הוצאה על ספקים מקומיים	45
:GRI 204 רכש 2016			

שטמטות	עמוד	מדד	סטנדרט GRI
נושא מהותי: כלכלי: השפעה על ישראל			
	45	הסבר על הנושא המהותי והיקפו	103-1
	45	גישת ההנהלה ומרכיביה	103-2
	45	הערכת גישת ההנהלה	103-3

נושא מהותי: כלכלי: אחריות מוצר ותמיכת לקוחות			
	46-47	הסבר על הנושא המהותי והיקפו	103-1
	46-47	גישת ההנהלה ומרכיביה	103-2
	46-47	הערכת גישת ההנהלה	103-3
	46-47	מידע ותיוג מוצרים ושירותים	417-1

נושא מהותי: כלכלי: חדשנות טכנולוגית			
	50	הסבר על הנושא המהותי והיקפו	103-1
	50	גישת ההנהלה ומרכיביה	103-2
	50	הערכת גישת ההנהלה	103-3

שטנדרט GRI	מדד	עמוד	השטות
נושא מהותי: חברתי: ניהול ההון האנושי			
:GRI 103 גישת ההנהלה 2016	103-1	הסבר על הנושא המהותי והיקפו	56
	103-2	גישת ההנהלה ומרכיביה	56
	103-3	הערכת גישת ההנהלה	56
:GRI 201 ביצועים כלכליים 2016	201-3	תכניות הטבה ופרישה	61
:GRI 202 נוכחות בשוק 2016	202-2	אחוז מההנהלה הבכירה המועסק מהקהילה המקומית	57
:GRI 404 פיתוח והכשרה 2016	404-1	שעות הדרכה לעובד	60
	404-2	תכניות לניהול מיומנויות וסיום קריירה	60

שטמטות	עמוד	מדד	סטנדרט GRI
נושא מהותי: חברתי: גיוון, הכלה והזדמנות שווה			
	58	הסבר על הנושא המהותי והיקפו	103-1
	58	גישת ההנהלה ומרכיביה	103-2
	58	הערכת גישת ההנהלה	103-3
	58-59 ,31	גיוון גופי ההנהלה והעובדים	405-1
			:GRI 103 גישת ההנהלה 2016
			:GRI 405 גיוון והזדמנות שווה 2016

נושא מהותי: חברתי: גיוס עובדים ושימור טאלנטים			
	62	הסבר על הנושא המהותי והיקפו	103-1
	62	גישת ההנהלה ומרכיביה	103-2
	62	הערכת גישת ההנהלה	103-3
	62-63	עובדים חדשים ותחלופת עובדים	401-1
			:GRI 103 גישת ההנהלה 2016
			: GRI 401 העסקה 2016

שטנדרט GRI	מדד	עמוד	השמטות
נושא מהותי: חברתי: בטיחות וגיהות תעסוקתית			
:GRI 103 גישת ההנהלה 2016	103-1	הסבר על הנושא המהותי והיקפו	64
	103-2	גישת ההנהלה ומרכיביה	64
	103-3	הערכת גישת ההנהלה	64
:GRI 403 בטיחות וגיהות תעסוקתית 2016	403-1	נציגות עובדים בועדות משותפות עובדים והנהלה לנושאי בטיחות וגהות תעסוקתית	64
	403-2	סוגי פציעות, קצב היארעות פציעות, ימי היעדרות ומספר תאונות עבודה שהסתיימו במוות	65
	403-4	נושאי בטיחות וגהות תעסוקתית בהסכמים קיבוציים	64
נושא מהותי: חברתי: אימפקט חברתי			
:GRI 103 גישת ההנהלה 2016	103-1	הסבר על הנושא המהותי והיקפו	67
	103-2	גישת ההנהלה ומרכיביה	67
	103-3	הערכת גישת ההנהלה	67
:GRI 413 קהילות מקומיות 2016	413-1	שיתוף ופיתוח קהילה מקומית, כולל הערכת מידת ההשפעה	67-68

שטודרט GRI	מדד	עמוד	השטות
נושא מהותי: סביבתי: ניהול סביבתי			
GRI 103: גישת ההנהלה 2016	103-1	הסבר על הנושא המהותי והיקפו	72-73
	103-2	גישת ההנהלה ומרכיביה	72-73
	103-3	הערכת גישת ההנהלה	72-73
GRI 201: ביצועים כלכליים 2016	201-2	השלכות כספיות, סיכונים והזדמנויות כתוצאה משינוי אקלים	52-53
GRI 303: מים 2016	303-1	שימוש במים	83

נושא מהותי: סביבתי: אנרגיה ופליטות			
GRI 103: גישת ההנהלה 2016	103-1	הסבר על הנושא המהותי והיקפו	84 ,79 ,74
	103-2	גישת ההנהלה ומרכיביה	84 ,79 ,74
	103-3	הערכת גישת ההנהלה	84 ,79 ,74
GRI 302: אנרגיה 2016	302-1	צריכת אנרגיה בארגון	74-78
	302-4	הפחתת צריכת אנרגיה	74-78
GRI 305: פליטות 2016	305-1	פליטות גזי חממה ישירות (מכלול 1)	79-80
	305-2	פליטות גזי חממה עקיפות מצריכת אנרגיה (מכלול 2)	79-80
	305-3	פליטות גזי חממה עקיפות אחרות (מכלול 3)	81
	305-4	עצימות פליטות גזי חממה	79
	305-7	פליטות לאוויר: SO _x , NO _x ואחרות	84-85

שטנדרט GRI	מדד	עמוד	השמטות
נושא מהותי: סביבתי: פסולת ושפכים			
GRI 103: גישת ההנהלה 2016	103-1	הסבר על הנושא המהותי והיקפו	82-83
	103-2	גישת ההנהלה ומרכיביה	82-83
	103-3	הערכת גישת ההנהלה	82-83
GRI 306: שפכים ופסולת 2016	306-1	סילוק מים כולל, לפי איכות ויעד	83
	306-2	משקל פסולת כולל, לפי סיווג ושיטת סילוק	82-83
	306-4	הובלת פסולת מסוכנת	82

פרופיל הדיווח

102-56 | 102-54 | 102-52 | 102-51 | 102-50 | 102-48 | 102-45 | 102-10 | 102-5

אלא אם כן צוין אחרת, כל הנתונים (למעט הכספיים) הנכללים בדו"ח זה, חלים על פעילויות התעשייה האווירית ואתריה בישראל בלבד. במקרים מסוימים, מידע רלוונטי נמסר עבור אתרים מסוימים בלבד, ועובדה זו צוינה בסמוך לו.

אלתא מערכות בע"מ הכלולה בדו"ח זה, הינה בעלות מעמד כפול, מכיוון שהיא פועלת הן כחטיבה הן כחברת-בת.

שינויים מהותיים בפעילות, גודל או אתרים במהלך 2019:

החל מה-1 בינואר 2019, החלה חטיבת התעופה החדשה של החברה לפעול, כשהיא מאחדת בתוכה את החטיבות והמפעלים הבאים: חטיבת בדק, חטיבת הנדסה ופיתוח, חטיבת כלי הטיס האזרחיים ומפעל להב.

תהליך הדיווח והבטחת מהימנות חיצונית

כחלק מתהליך הדיווח, נבחנו התשתיות, הבקורות ושיטות איסוף הנתונים הרלוונטיות, על מנת לבנות מסגרת דיווח בר-קיימא שתשרת את החברה באיסוף מידע על ביצועי הקיימות בתהליך מהימן ויעיל, ואשר יתמוך בתהליכי דיווח עתידיים.

כחברה ממשלתית אנו רואים חשיבות רבה בהנגשת מידע מהימן ומדויק אודות ההשפעות הסביבתיות והחברתיות של פעילותנו למחזיקי העניין שלנו. דו"ח זה עבר תהליך הבטחת מהימנות חיצונית, זו השנה הרביעית ברציפות.

דו"ח זה מציג את ביצועי התעשייה האווירית לישראל בע"מ בנושאי אחריות תאגידית ואתיקה, וכן בנושאים חברתיים, כלכליים וסביבתיים. 2019 היא שנת הדיווח החמישית של התעשייה האווירית; שנת הדיווח האחרונה היתה 2018. חלקים מתכני הדו"ח נבדקו בתהליך הבטחת מהימנות חיצונית על ידי BDO (ראו עמודים 6-7), וייעוץ מקצועי בנושאי הדו"ח בוצע על ידי KPMG סומך חייקין.

תקופת הדיווח

כל המידע הכלול בדו"ח זה נכון ל-31 בדצמבר, 2019. במקרים מסוימים מוצגים נתוני שנים קודמות לשם השוואה, ניתוח מגמות וקביעת יעדים עתידיים. במקרים אלה, הדבר מצוין בסמוך לנתון.

מחזוריות הדיווח

זהו דו"ח הקיימות החמישי של התעשייה האווירית. חברתנו תמשיך לפרסם דו"חות אלה על בסיס שנתי ובהתאם לתקני דיווח הקיימות של GRI, על מנת לעדכן את מחזיקי העניין שלנו על ביצועינו.

דיווח לפי לתקני GRI: בהתאם לאפשרות Core

דוח זה נערך לפי תקני GRI: בהתאם לאפשרות core. רמת דיווח זו תואמת את משאבי החברה ואת דרישות מחזיקי העניין שלה. תקני דיווח אלה זמינים באתר www.globalreporting.org. עבור שירות בדיקת האינדקס של GRI, נציגי ה-GRI בדקו כי האינדקס מוצג בבירור וההפניות לכל המדדים הכלולים, תואמות את הגילויים המתאימים בגוף הדו"ח. אינדקס ה-GRI נמצא בסוף דו"ח זה, בעמודים 86-99.

היקף הדיווח

לתעשייה האווירית פעילות עסקית וכלכלית גלובלית, כאשר מרבית פעילויות הניהול והייצור שלה מתקיימות בישראל. נתונים כספיים רלוונטיים המפורטים בדו"ח זה תואמים את הדו"ח הכספי של התעשייה האווירית לשנת 2019, ונוגעים לפעילות הגלובלית של החברה.

לבסוף, ההערכות והאומדנים של החברה הכלולים במסמך, הינם של החברה בלבד, וככלל מידע איכותי, הם משקפים הערכות ואומדנים שהינם סובייקטיביים מטיבם ואינם ניתנים בהכרח למדידה.

שפת הדיווח

דוח זה נכתב במלואו באנגלית. גרסה מלאה של הדו"ח זמינה כעת גם בעברית, לראשונה במקום דו"חות התקציר שפורסמו בשנים קודמות. הדוחות זמינים באתר www.iai.co.il/about/sustainability.

שינויים בדיווח (restatements)

השינויים הבאים בוצעו בדו"ח זה, בהשוואה לדוחות קודמים:

- נתוני פליטת גזי חממה הוצגו מחדש הן לשנים 2017-2018, בהתבסס על עדכון צריכת דלק סילוני (ראו עמודים 79-80).

הבהרה משפטית

מסמך זה משקף את מדיניות התעשייה האווירית לישראל בע"מ, אשר הינה "מעבר לעמידה בהוראות החוק". ככזו, היא משקפת את היעדים, המטרות ואבני הדרך שהחברה החליטה עליהם, ואשר אותם היא שואפת להשיג, אבל שאין לה כל התחייבות משפטית לעמוד בהם.

מסמך זה מעודכן ליום 31 בדצמבר, 2019. החברה עשתה מאמצים להבטיח כי מסמך זה יהיה נכון ומדויק, ולמיטב ידיעת החברה, הוא אכן נכון ומדויק, למועד כאמור.

יחד עם זאת, כבכל מסמך, הוא עלול לכלול הכללות, אי דיוקים, טעויות והשטטות ובהתאם, החברה אינה לוקחת על עצמה כל אחריות לדיוק או לשלמות שלו, והיא אינה מתירה הסתמכות על או שימוש במידע הכלול בו, על ידי מאן דהוא. בנוסף, החברה אינה תחת כל התחייבות לעדכן את המידע הכלול כאן.

בכל מקרה של סתירה בין המידע במסמך זה לבין המידע בדיווחים הפומביים של החברה המפורסמים באתר הדיווחים של רשות ניירות ערך [\[https://www.magna.isa.gov.il\]](https://www.magna.isa.gov.il), המידע בפרסומים הפומביים באתר של רשות ניירות ערך, יגבר.

נעריך כל הערה, שאלה או משוב של מחזיקי העניין שלנו, הנוגעים לדו"ח זה או לתכנית הקיימות באופן כללי.

לפניות הנוגעות לתקשורת ומדיה:

גילי מאי

ססמנכ"ל קשרי קהילה, ממשל ותקשורת

+972-3-935-8509

gilimay@iai.co.il

ניתן לפנות:

ענבל שטרנברג

ראש מנהל קיימות ואחריות תאגידית

+972-3-935-4869

isternb@iai.co.il

***Where Courage
Meets Technology***

